

GNISTEN

Nr. 4 1974. Organ for Kommunistisk Universitetslag 2. årg.

KOMMUNISTISK ENHET

Kommunistisk Universitetslag vedtok på ekstraordinært semester møte 13/9 et forslag til nye statutter som slår fast at laget knytter seg organisatorisk til Kommunistisk Arbeiderforbund. I formålsparagrafen understrekes det at hovedsiktet for lagets virksomhet på universitetet er å verve kadre til KA og å delta i arbeidet for å danne arbeiderklassens kommunistiske parti i Norge.

Den politikk og den linje KUL har markert seg med innen universitetsverden, vårt syn på den klassemessige hovedmotsetning i framskredne kapitalistiske samfunn og de strategier som utledes av et slikt syn, oppsto og kjempet seg fram i konfrontasjon med en rekke andre politiske strømninger innen mellomagsbevegelsene på universitetet som alle hadde det til felles at de hevdet å representere arbeiderklassens interesser.

Like sikkert som vi står fast ved den politiske betydningen av den framkjemping av marxismen KUL har stått i bresjen for på universitetet i Oslo, like bevisste er vi lagets begrensninger som universitetslag alene.

En etablering av et sentrum for marxistisk propaganda som har universitetscampusen som ramme, vil før eller senere fanges inn av og integreres i det borgerlige samfunn så fremt kanalene til et kommunistisk sentrum i arbeiderklassen ikke utbygges og befestes.

I denne sammenheng markerer vårt vedtak om organisatorisk tilknytning til KA et viktig skritt i retning av å utvikle forbindelsen mellom vår politiske propaganda på universitetet og en kommunistisk sentral med røtter i arbeiderklassen som KA:

Kommunistisk Arbeiderforbund har sitt historiske utspring i NKP hvor det i siste halvdel av 60-årene dannet seg en marxistisk opposisjon mot NKPs lenge dominerende revisjonisme. Denne fraksjonen kjempet seg til retten til å utgi et eget teoretisk tidsskrift, RØDE FANE, som kanaliserte og spredde revolusjonær propaganda, både innen NKP og utad. Angrepene på NKPs revisjonisme som strakte seg fra kritikk av monopol/folkideologien (som i dag er tilført ny ungdommelig kraft innen AKP/NKS/RU-gruppene) til avsløring av Sovjetunionens forfall som sosialistisk stat, kunne ikke over lengre tid ha eksistensbetingelser innenfor NKP-ledelsens domene, og eksklusjonene kom da også som et resultat av ledelsens manøvre for å holde marxismen utenfor NKPs organisatoriske grenser. MLF ble dannet i forlengelsen av den marxistiske opposisjonen rundt tidsskriftet Røde Fane.

Et samarbeidsopplegg med daværende MLG/SUF(m-l)-strandet da det etter hvert ble klart at denne så revolusjonære ungdomsbevegelsen bafe kanaliserte videre de politiske linjer i klasseanalysen og strategien som MLF-opposisjonen hadde kjempet mot innen NKP. All løgn og bakvaskelse som ble rettet mot enkeltmedlemmer innen MLF fra den hylyende MLG/SUF(m-l)-gruppen i forbindelse med dette skismaet, kan bare forstås på bakgrunn av den småborgerlige klasseinteresse og politikk som

HEISMONTØRENE VISER VEIEN!

STREIKEN: EN KLASSEKONFRONTASJON!

Heismontørenes streik tegner nå til å bli en av de alvorligste konfliktene i norsk arbeidsliv etter krigen. Borgerskapet har i skrivende stund innsett nødvendigheten av å ta offensiven ved å varsle lock-out for 90 000 mann i bransjer som berøres av heismontørenes arbeidsnedleggelse. Arbeidsgivernes tiltak ble framskyndet av at streiken ble utvidet til å omfatte telefonsentralmontørene ved Standard Telefon og Kabel. Det var imidlertid på et tidlig tidspunkt klart at heismontørenes streik i seg selv nødvendigvis måtte føre til en avgjørende konfrontasjon mellom arbeid og kapital. Alt i utgangspunktet var streiken en kamp for hele arbeiderklassen, i og med at de gjorde det klart at bruk av tvungen voldgift ikke ville bli respektert. På den måten unngikk de å dele skjebne med elektrikerne (som er tilsluttet samme forbund: NEKF). Disse ble som kjent møtt med tvungen voldgift og dermed bl.a. fratjent kravet om etterbetaling, dvs full betaling fra forrige tariffperiodes utløp. Dette er et gammelt krav i arbeiderbevegelsen: at arbeidere ikke skal straffes på pungen for å gå ut i streik. Etter at også kjøttarbeiderne var blitt nektet etterbetaling, ble det helt klart for de streikende heismontørene at selve streikens utgangspunkt: den prinsipielle tilslutningen av voldgiftsloven, nå ga den et perspektiv langt ut over de opprinnelige kravene (jfr. intervjuet med Leif Johannessen).

STREIKENS GRUNNLAG OG DEN VIDERE UTVIKLING

Kravet om fagbeskyttelse og kamp mot arbeidskjøpernes forsøk på å anvende ufaglært arbeidskraft var innlysende berettiget, ikke minst av hensyn til sikkerheten for publikum. Det faktum at de streikende i dette tilfellet åpenbart representerte de "samfunnsmessige interesser" på tvers av klassegrensene (som det nettopp er statens og det borgerlige lovverks "nøytrale" oppgave å ivareta) og heismontørenes militante holdning førte til at man snart kunne gjøre regning med at kravet om fagbeskyttelse ville bli innfridd via lovverket. Men lenge før en tilfredsstillende løsning på dette spørsmålet var fullstendig sikret, begynte dette kravet å bli av underordnet betydning. På bakgrunn av situasjonen for kjøttarbeiderne og elektrikerne og ikke minst på grunnlag av utallige erklæringer om økonomisk og politisk støtte fra bl.a. store deler av fagbevegelsen og fra Universitetet i Oslo, ble det klart for heismontørene at det denne gang var deres tur til å påta seg den "byrden" deler av arbeiderklassen gjennom historien til stadighet har måttet gjøre ved å gå i bresjen for å verne om hele klassens interesser. Dermed var de streikende også fullt på det rene med hva som ville kreves av dem. Innad ble samtlige av de streikende aktivisert - i driften av deres eget firma, i PR-arbeid, propaganda og agitasjon. i skole

--- 56

nettopp på denne tida slo ut i full blomst sistnevnte.

På tross av den hetskampanjen som ble satt i verk fra disse gruppenesside med infiltrasjoner og delvis kuppet av organisasjonen, maktet den kommunistiske kjernen i MLF å konsolidere seg og organisere seg i et partibyggende forbund - det nåværende Kommunistisk Arbeiderforbund.

Forbundet gir ut to tidsskrifter - den månedlige avisa, DEN RØDE ARBEIDER, og det tidligere nevnte teoretiske tidsskriftet, RØDE FANE. Forbundet har videre utarbeidet og vedtatt et prinsippprogram for arbeiderklassens målsetting og strategi i kampen for sosialismen, hvor forbundet blant annet framholder, og i det står de alene blant politiske organisasjoner i dag, at arbeiderklassen er den eneste revolusjonære klassehender kapitalismen.

I diskusjoner mellom KUL og KA har det rådd enighet mellom organisasjonene hva gjelder prinsippprogrammets perspektiv på dagens kapitalistiske samfunn, og den klasseanalysen og den strategien for sosialismen som følger av dette.

Både KA og KUL er kjent med at det hersker motstridende oppfatninger mellom organisasjonene i vurderingen av hvordan Sovjetunionen utviklet seg i revisjonistisk retning. KUL hevder at en his-

toriskmaterialistisk analyse av USSR må søke røttene til denne utviklingen i Sovjetsamfunnet allerede i 20- og 30-årene. Videre er KUL sterkt kritisk til den oppfatningen av historisk materialisme som fant samfunnsmessig fotfeste i Sovjetsamfunnet nettopp i denne epoken. Vårt studiemateriale inneholder blant annet en kritikk av Stalins brosjyre "Den historiske og dialektiske materialismen" som ved sitt forsøk på å redusere samfunnet til natur og forklare samfunnsmessige fenomener ut fra naturdialektiske lover, nettopp bør tolkes som et uttrykk for bestrebelsene på å skjule den borgerliggjøring og fastfrysning av klassemotsetningene som fant sted i Sovjetstaten på den tida brosjyren ble skrevet.

Selv om disse spørsmålene er viktige nok, vurderer KUL dem som underordnet den korrekte revolusjonære politikk som KA er eneksponent for i dag i norsk arbeiderbevegelse. Og det er da også dette siste momentet som har vært avgjørende i KULs oppslutning om og organisatorisk tilknytning til KA, og det er da også dette som ligger til grunn for at vi styrker denne forbindelsen mellom oss og Kommunistisk Arbeiderforbund ved å åpne opp for og oppfordre våre medlemmer til også å søke medlemskap i KA.

TRE KLASSER!

Kapitalismens historiske forutsetning er privateiendommen til jord og håndverksmessige privilegier. Monopolisering av arbeid og jord utgjør i det minste én side av den tvang som ligger bak selve de kapitalistiske produksjonsforhold: lønnsarbeider-systemet - kontrakten mellom den "frie", eiendomsløse arbeider og den kapitalistiske eier av produksjonsmidlene. Ethvert empirisk, historisk studium bærer bud om dette. Så snart kapitalforholdet først er etablert, blir det imidlertid vanskelig å få øye på hva som særmerker det. Kjøp og salg av varen arbeidskraft foregår til tilsynelatende i overensstemmelse med allmenne rettsferdsnormer. Den

tvang som ligger i selve det forhold at arbeidskraften er en vare - ren kilde til merverdiutpressing - ligger godt skjult bak det formelle, borgerlige lovverk. Og det særegne ved kapitalforholdet - at arbeideren er skilt fra produksjonsbetingelsene - framtrer først om man sammenholder kapitalismen med tidligere produksjonsmåter.

Men kapitalen er ikke bare oppstått, den danner heller ikke noe slutt punkt for historiens utvikling, slik borgerskapets mest avanserte teoretikere (Hegel, Ricardo) trodde. Kapitalforholdet er ikke bare etablert med vold, gjennom en blodig "opprinnelig akkumulasjon", den må også uopphørlig reprodusere de betingelser som tvinger arbeideren til å selge sin arbeidskraft. I selve produksjonsprosessen foregår dette ved at akkumulasjonens rytme skaper en permanent industriell reservearme (f. eks. i form av fremmedarbeidere, kvinner osv.) Totalt sett framtrer samme fenomen som en kontinuerlig reproduksjon av ikke-(dvs. før-)kapitalistiske produksjonsforhold.

Innen disse forholdene utgjør grunneiendommen det viktigste innslaget - og da altså både som et vilkår for arbeidernes ekspropriasjon fra arbeidsvilkårene og som kunstig utskilt og forvandlet til kapitalismens spesifikke form for grunneiendom. Det samme gjelder i større eller mindre grad alle næringslivets feudale rester, f. eks. de "frie yrker" (leger, jurister etc.), småkjøpmenn, håndverkere m.m. Opprettholdelsen av den industrielle reservearme fordrer at arbeiderne er utelukket også fra ikke-kapitalistisk arbeid. Et helt igjennom kapitalisert samfunn vil aldri eksistere (eller under imperialismen eventuelt bare på bekost-

ning av historisk tilbakeliggende nasjoner). Innen den borgerlige samfunnsformasjon vil den kapitalistiske produksjonsmåte alltid bare eksistere side om side med før-kapitalistiske former for produksjon. Kapitalen leverer dermed selv beviset på at den er historisk forgjengelig.

Marxismens teori om samfunnsklassene gir seg direkte ut fra forståelsen av kapitalakkumulasjonen. Det borgerlige samfunn består av "kapitalens egne" klasser med tillegg av kunstig opprettholdte feudale. Sett i historisk perspektiv må resultatet bli en treklasseteori: de tre store klassene i et moderne samfunn basert på kapitalistisk produksjonsmåte, er lønnsarbeidere, kapitalister og grunneiere. Klassene defineres ut fra sine inntektskilder (lønn, profitt, rente), og disse igjen i forhold til produksjonsprosessen, ut fra "monopolet" på henholdsvis arbeidskraft, produksjonsmidler og jord (eller stor- og småborgerlige privilegier på andre "naturlige" ting som ikke er resultat av arbeid, altså ikke kapital). I Norge er det naturlig å snakke hovedsakelig om småborgerskapet som den tredje klassen. Småborgerlige produksjonsmåter er et av reservearmens tilholdssteder (i likhet med f. eks. husarbeid) og som sådan en forutsetning for kapitalen. Småborgerskapets fortsatte eksistens er en funksjon av kapitalakkumulasjonen! (I imperialismens tidsalder finner vi samme fenomen i internasjonal målestokk. De tilbakeliggende produksjonsforhold i land eller områder som Sør-Italia eller Nord-Norge er resultatet av imperialismens strukturelle underutvikling av hele nasjoner eller landområder).

Den umiddelbare motstanden mot denne utviklingen må nødvendigvis bli reaksjoner antikapitalisme: ønsket om å verne om de posisjoner kapitalen selv holder kunstig liv i - mot ytterligere "angrep" fra borgerskapet. Småborgerskapets klassestandpunkt kan derfor aldri gi seg annet enn selvmotsigende utslag. Det er dømt til undergang på "egne premisser". Begynnelsen til den småborgerlige sosialismens ende endegyldige fallitt i Norge ble demonstrert i forbindelse med fremmedarbeider spørsmålet ("Steng gren-

oppbrudd fra leninismen:

Nasjonalsosialistene har starta «atak» på arbeiderklassen» les vi i siste nr. av *Gnisten*, avisa til dei verkelege kommunistane sitt universitetslag KUL. Her faldar KUL ut nokre heilt banebrytande teoriar for marxismen. Vi siterer: «Imperialismen er en historisk progressiv økonomisk utvikling...» Vi må berre ikkje late oss blinde av at denne «progressive historiske utvikling foregår i en avskyelig form av menneskelig fornedrelse.» Det er heilt reaksjonært å kjempe mot konkrete sider ved

denne utviklinga, som t.d. avfolkning, framandarbeidarproblemet osv. Ja, det er beint fram nasjonalsosialistisk.

Slik står det og då må det vel og vere god marxisme. Proletarar og kapitalistar har i det heile sams interesse av denne utviklinga. *Gnisten* nok ein gong: «Det nytter ikke å sortere ut 'proletariske premisser' og 'monopolkapitalistiske premisser' innen denne utviklingen.» Nei det er klart. Men vi undrar litt likevel -

skal ikkje arbeidarane kjempe mot *noko* i denne utviklinga? Å nei då. Ikkje eit ord om slik kamp finn vi i denne *Gnisten*. For imperialismen er jo så viseleg innretta. Til dømes finn folk arbeid berre dei ser seg litt om etter meir progressive område. Som i Vest-Europa. Så berre flytt iver, folkens! Det er så progressivt, så progressivt. Og å kjempe mot det er både svart og reaksjonært.

...fra NKSs avis "oppbrudd"

2

GNISTEN

Organ for Kommunistisk Universitetslag

Ansvarlig redaktør: Truls Wyller

utgitt med støtte fra Studentsamskipnaden
K. A. - trykk i Oslo

sene!" - for å beskytte norske arbeidere!). Snart vil den også måtte avsløre seg i landbrukspolitikken, i synet på "sjølbergning" og det nasjonale spørsmål (styrk det nasjonale borgerskap - mindre norsk imperialism!), i synet på kvinnepolitikk (vern om kjernefamilien - flere kvinner ut i arbeidslivet!) osv.

--- s 7

LES OGSÅ:

Abonnementsprisen er kr. 15,- pr. år.

Bestillinger sendes: **den røde ARBEIDEREN**

Postboks 2863, Kampen.
Oslo 5.

Organ for Kommunistisk Arbeiderforbund

LENIN:

"Hundreds of thousands of workers thus (som en følge av det høyere lønnsnivået i de industrialiserte land) wander hundreds of thousands of versts Advanced capitalism drags them forcibly into its orbits, tears them out of the backwoods in which they live, make makes them participants in the world-historical movement and brings them face to face with the powerful, united international class of factory owners.

There can be no doubt that dire poverty alone compels people to abandon their native land, and that the capitalists exploit the immigrant workers in the most shameless manner. But only reactionaries can shut their eyes to the progressive significance of this modern migrations of nations. Emancipation from the yoke of capital is impossible without the further development of capitalism, and without the class-struggle that is based on it. And it is into this struggle that capitalism is drawing the masses of the working people of the whole world, breaking down the musty, fusty habits of local life, breaking down national barriers and prejudices, uniting workers from all countries in huge factories and mines in America, Germany, and so forth." (W.I.Lenin: "Capitalism and workers'immigration", Collected Works, Moskva 1968, bd. 19)

NKP 1945 - 50: ANTI-MONOPOLISME OG BORGERLIG NASJONALISME

Perioden 1945 til 1950 er en interessant demonstrasjon av hvilken politikk som med logisk nødvendighet springer ut av det grunnleggende standpunkt å sette hovedmotsigelsen mellom Monopolistene og "folket". Vi bringer hermed et avsnitt av en større artikkel om NKPs historie som er trykt i Røde Fane (ikke piratutgaven!). Artikkelen er skrevet av forfatteren i Kommunistisk Arbeiderforbund, Egil Engeland.

Etter frigjøringen konsentrerte NKP seg om to hovedspørsmål. Det ene var kampen for å bli representert i den nye regjering og synspunkter på hvilken politikk den skulle føre, det andre var "enhetsarbeidet" overfor sosialdemokratiet. På begge disse områder konsoliderte og styrket partiet sin fullstendige underkastelse for det nasjonale borgerskapet og sin konsekvente bekjennelse til revisjonismen i alle viktige spørsmål.

NKPs linje gikk imot at den nye regjeringen skulle baseres på partistillingen i Stortinget etter valget i 1936, fordi krigen hadde forandret forholdene fullstendig. Den 17. juni 1945 sendte NKP ut et opprop til det norske folk, hvor en begrunnet sitt standpunkt til regjeringsspørsmålet og sine synspunkter på hvilken politikk som burde føres i etterkrigstida. Vi skal her sitere noen korte utdrag av dette oppropet som på en helt åpen måte framfører "folkelighetspolitikken" og propaganderer klasseforbund mellom arbeiderklassen og borgerskapet:

"Skillene i folket går ikke lenger etter de gamle partilinjene, heller ikke mellom arbeiderklassen på den ene siden og borgerskapet på den annen. Den politiske konstellasjon i dag er: På den ene siden alle demokratiske, byggende krefter uansett lag og klasse med arbeiderklassen som bærende kraft, og på den annen side reaksjonens talsmenn. ... Det Kommunistiske Parti er av den oppfatning at hovedlinjen i landets økonomiske politikk må være å utvikle landets produktivkrefter i samsvar med den produksjonsteknikk som moderne vitenskap har gjort mulig såvel når det gjelder industrien som landbruket, skogsdriften, fiskerierne og transporten. Med andre ord: Vårt folk står overfor den store nasjonale oppgave: Å utvikle landets produktivkrefter med det formål å tildfredsstille folkets materielle og kulturelle behov."

Videre snakkes det i oppropet om at det må "skapes en bred demokratisk folkeregjering" og føres "en demokratisk, nasjonal og selvstendig utenrikspolitikk".

Videre: "I hovedstaden, i hver bygd og by i hele Norges land må norske kvinner og menn komme sammen etter eget initiativ for å rådslå om landets stilling. Denne positive folkeviljen til samarbeid på tvers av foreldede politiske skiller må gi seg en organisatorisk uttrykk i dannelsen av felles arbeidsutvalg, i avholdelsen av folkemøter og gjennom henstillinger til myndighetene."

Det er så en gisper etter luft over disse solidaritetserklæringer til det nasjonale borgerskap, som i utforming og konsekvens overgår selv utgøtelsene fra våre dagers "folkevenner" i AKP-gruppen. Her er alle objektive klassegrenser fullstendig borte vekk, når en skal beskrive hovedmotsigelsen i det norske samfunnet. I stedet står de demokratiske, byggende kreftene uansett lag og klasse, som arbeiderklassen på en abstrakt måte er blitt en del av, på den ene siden, mot reaksjonens talsmenn på den annen. Her reduseres klassekampen til å bli et subjektivt forhold mellom "demokratiske" og "re-

Peder Furubotn
- Mannen bak det annet sentrum-

aksjonære" krefter. Konsekvensen av dette måtte bli at det gjaldt å føre kamp mot "reaksjonære krefter" på en helt abstrakt måte, uten å ta utgangspunkt i de uforsønlige klassemotsetningene i et imperialistisk land. Alle som gikk imot forsonlighetslinja overfor det nasjonale borgerskapet, dvs. tok utgangspunkt i det som ble kalt "foreldede politiske skiller", ville ifølge en slik definisjon tilhøre de "reaksjonære krefter", mens omvendt de storborgelige krefter som var interessert i å knekke alle tilløp til revolusjonær kamp, ville tilhøre de "byggende krefter". En slik "teoretisk" definisjon av hovedmotsigelsen hadde som nødvendig følge den produktivitetsteori som nå ble knesatt som hovedlinje i den økonomiske politikken som NKP gikk inn for. Produktivitetsteorien innebar at den marxistiske læren om klassekampen som drivkraft i all historie ble forkastet, og erstattet med teorien om at arbeiderklassens hovedoppgave var å øke produksjonen.

Et eksempel som på en slående måte illustrerer NKPs holdning til dette spørsmålet, er at partiet sluttet opp om de øvrige politiske partienes samarbeidsprogram som ble vedtatt i 1945. Dette programmet la grunnlaget for den videre korporativistiske utvikling som vi har sett etter krigen, det gikk inn for planmessig samarbeid mellom staten og næringslivet og organisasjonene i arbeidslivet, gikk inn for produksjonsutvalg av arbeidere, arbeidsgivere og funksjonærer for å høyne produksjonen, og det gikk imot streik og for fred i arbeidslivet.

Furubotn-klikkens eneste innvending mot samarbeidsprogrammet var ikke at det bandt arbeiderklassen til borgerstaten, men derimot at det ikke gikk sterkt nok inn for produktivitetsteorien, og at det dermed ikke fremmet den borgerlig-nasjonale selvbergingslinjen som Furubotn utledet som en konsekvens av sine teorier. I parentes bemerket kan det nevnes at det fins mange paralleller mellom denne selvbergingslinja og AKP-gruppens teorier på dette området i dag.

Angående enhetsspørsmålet ble det kort tid etter krigen opptatt forhandlinger mellom DNA, NKP og LO - etter et LO-initiativ som NKP umiddelbart bifalt. Etter kort tid kom forhandlingerne fram til et grunnlag for politisk samling av de to partier som bygget videre på de reformistiske tradisjoner som framforalt DNA sto for.

Forslaget stadfestet en fredelig overgang til sosialismen, erklærte at det forente partiet ville bygge vårt statsstyre på folkesuvereniteten slik den er utbygd i grunnloven og videre

utviklet av "folkestyret", og det slo fast at det umiddelbare målet for de forente partier var å trygge demokratiet og utvikle det videre. Videre slo forslaget fast at særinteressene måtte vike for samfunnets felles interesser, og at det måtte være grunnlaget for gjenreisningsarbeidet, samt at alle samfunnsgrupper måtte forenes i dette arbeidet. Det var også med en passus om innføring av såkalt "økonomisk demokrati", det vil si det som nå er blitt kjent og beryktet som "demokrati i arbeidslivet". Forslaget hadde fått med Furubotns produktivitetsteori, og gikk inn for den samme form for samordning av næringslivet som fellesprogrammet hadde gått inn for. DNAs store "radikale" poster om samfunnsmessig "kontroll" med penge- og kredittvesenet var tatt med, samtidig som man forsikret om at de små sparernes og mellomstore næringsdrivendes interesser skulle vernes.

Imidlertid viste det seg at DNAs forhandlere i den samlingskomiteen som var nedsatt, var mest interessert i å styrke DNAs egen stilling, og svekke NKP. Først kom de med et krav om en kvotefordeling som ville sikret DNA alle viktige maktposisjoner i det nye partiet, og deretter krevde de at Friheten, som på dette tidspunkt var en av landets største aviser, skulle gå inn.

DNA var med andre ord interessert i å bryte samlingsforhandlingene, samtidig som de av hensyn til sine egne medlemmer ikke turde gjøre dette før de fant et argument mot NKP som kunne stemple partiet som upålitelig og lite samarbeidsvillig. Slike argumenter var uhyre vanskelig å finne fordi NKP helt hadde lagt seg på kne for, og uten innvendinger slukt sosialdemokratiets politikk. Derfor måtte organisatoriske spørsmål, og saklig sett urimelige krav, kjøres i forgrunnen.

Det endelige påskudd for brudd i forhandlingene ble funnet gjennom NKPs offentliggjøring av Møllersens-rapporten. Denne rapporten beskrev hvordan DNAs partidiplomater i Stockholm under krigen hadde drevet bakvaskelsesangrep mot NKP, og kom meget velkomment for DNA, samtidig som den må sies å ha vært en politisk tabbe ut fra NKPs interesser. For best mulig å styrke sin egen stilling brukte imidlertid ikke DNA rapporten som hovedargument, men kjørte i stedet ut sin linje formelt gjennom LO-representantene, som nektet å godta at NKPs kommende landsmøte skulle avgjøre stillingen til samlings-spørsmålet for sitt partis vedkommende. Da NKP selvfølgelig ikke kunne godta dette, brøt DNA forhandlingene i august 1945.

Allikevel forsøkte NKP ennå i lang tid å få i gang nye forhandlinger bl.a. gjennom å presse på gjennom sine folk i fagbevegelsen, og gjennom å svelge en 18 manns forhandlingsdelegasjon for eventuelt nye forhandlinger. Det endelige definitive svaret fra DNA kom på vårparten 1946, og erklærte at samling i arbeiderbevegelsen bare kunne skje gjennom DNA. Dermed var sluttstreken for samlingsbestrebelsene satt, og NKP hadde nok en gang gått ut som den tapende part.

DNAs avvisende holdning til samling hadde direkte sammenheng med deres interesser av å uskadeliggjøre NKP-ledelsen som de betraktet som upålitelige reformistiske forbundsfeller. For å gjenerobre sin tidligere monopolstilling i arbeiderbevegelsen måtte de også ta sikte på å drive NKP tilbake organisatorisk, noe de også la det første grunnlaget for gjennom bruddet i samlingsforhandlingene.

Ved valget i 1945 fikk NKP nærmere 180 000 stemmer og 11 representanter i Stortinget. Dette illustrerer godt den framgang NKP hadde fått organisatorisk i løpet av krigen. Bakgrunnen for denne

framgangen må delvis tilskrives partiets aktive krigsinnsats, og delvis den store sympati og begeistring for Sovjetunionens og den Røde Armes innsats i kampen mot fascismen. Tusener av nye medlemmer og sympatisører strømmet til partiet, uten at de der fikk den ideologiske skolering i marxismen-leninismen som var en forutsetning for å utvikle dem til kommunister.

Tvert imot framsto NKP, som vi har nevnt, som et klart ikke-revolusjonært parti, som fornektet proletariatets diktatur, og som bygde sin politiske strategi på å benytte "arbeiderflertallet" DNA-NKP i en slags langvarig "folkedemokratisk" prosess. Ut fra dette presiserte NKP at det ikke anså seg for å stå i opposisjon til DNA-regjeringen, og det stilte ikke noen krav som gikk utover det borgerlige statsapparatets rammer. På denne måten ble NKP en koloss på leirfotter, fordi det store antall medlemmer og tilhengere som det fikk, ble rekruttert på et reformistisk grunnlag, som i reelt innhold ikke adskilte seg fra DNAs politikk. Da den antikommunistiske hetsen satte inn for fullt etter Tsjekkoslovakia-begivenhetene i 1948, førte dette til at NKP var meget sårbart, og mistet store deler av sin oppslutning. Under slike motgangstider var DNAs reformisme, som ble autorisert som "demokratisk sosialisme", selvfølgelig et mer tillitvekkende reformistisk alternativ.

Helt fra omkring 1945 begynte også den motsigelsen å utvikle seg innen partiet som i 1949-50 kulminerte med Furubotn-fløyens nederlag. Det politiske innholdet i denne motsigelsen var ikke entydig, og standpunktene til de to fløyene krysset hverandre ofte slik at helhetsinntrykket blir komplisert.

På den ene siden stod generalsekretær Peder Furubotn, og omkring ham grupperte det seg en fløy som i Furubotn så sin naturlige leder og åndelige fører. Det var disse som under krigen hadde vært "gubben"s håndgangne menn i hans sentralkomite, og de utgjorde også flertallet i ledelsen fra frigjøringen og fram til partiets landsmøte i 1946.

På den annen side var det personer og grupperinger som stilte seg kritiske eller direkte i motsetning til Furubotn-fløyen, selv om de ikke utgjorde en så homogen gruppe. De fremste talsmenn for disse kreftene, som på landsmøtet i 1946 erobret flertallet i NKPs ledelse, var Emil Løvlien og Johan Strand Johansen. På dette landsmøtet ble Løvlien valgt til formann, selv om Løvlien fortsatte som generalsekretær.

Fra våren 1948 tilspisset imidlertid motsigelsen seg ved at Furubotn-fløyen gikk til skarpe angrep på flertallet i den sittende ledelse. Dette resulterte i en omfattende "partidiskusjon", som varte fram til landsmøtet i februar 1949, der det lyktes Furubotn å gjenvinne flertallet i sentralstyret og landsstyret. Dette førte imidlertid ikke til at striden opphørte, tvert om ble den ytterligere tilspisset, og resulterte i et åpent oppgjør etter valget i 1949. Dette valget ble holdt i den mest tilspissede atmosfære under den kalde krigen med fanatisk kommunisthets, og det førte til at NKP mistet 40% av stemmene det hadde fått i 1945 og alle stortingsrepresentantene.

På et tillitsmannsmøte i Oslo den 20. oktober 1949 kom det til åpent oppgjør med Furubotn-fløyen. Innleder på dette møtet som skulle behandle NKPs situasjon etter valget, var Johan Strand Johansen, som rettet et frontalangrep på Furubotn og flertallet i partiledelsen. Dette var innledningen til en åpen partikamp som varte i 4 måneder og kulminerte med NKPs ekstraordinære landsmøte i februar 1950, der eksklusjonen av Furubotn-fløyen ble formelt godkjent. Umiddelbart etter Strand Johansens tale gikk Furubotn-fløyen til det store taktiske feilgrep å trekke seg frivillig fra sentral-

styret, noe som medførte at Løvlien-fløyen overtok partiets ledelse og begynte eksklusjonene av ledelsen i det annet sentrum. Da Furubotn-fløyens desertering fra sine tillitsverv ble brukt som et argument mot dem selv fra den andre siden, krevde de å få tre inn igjen i sentralstyret, noe som selvfølgelig ble avvist. Deres senere forsøk på å stå fram som NKPs legitime sentralstyre mislyktes fullstendig, fordi det jo kunne påvises at det var dem selv som hadde forlatt sine poster, og fordi gjeninntakelse i praksis ville bety å legitimere fraksjonen. Dette er i korte trekk hendelsesforløpet i oppgjøret med Furubotns fraksjon, det annet sentrum.

Hva var det så striden dreide seg om? Den var først og fremst et oppgjør med en fraksjon som fullstendig hadde diskreditert NKP som et i navnet kommunistisk parti. Det annet sentrum hadde gått mye lenger i borgerlig nasjonalisme og åpen bekjennelse til sosialdemokratisk reformisme enn mange av de gamle partilederne ønsket. Furubotn-fløyen hadde dessuten gjennom organisatorisk spill sørget for å besette de viktigste delene av partiets ledelse med sine folk. I den forbindelse er det interessant å merke seg at mens det annet sentrum sørget for å beholde grepet over partiapparatet i 1945, besto alle partiets stortingsrepresentanter, samt de to medlemmene av den første samlingsregjeringen, av folk som representerte Løvliens retning. De parlamentariske representantene for partiet sto jo mer utsatt til for kritikk, i og med at de så å si representerte partiets ansikt utad, og dette ble da også flittig utnyttet av det annet sentrum etterhvert som partikampen utviklet seg.

Vi har allerede nevnt Furubotn-fløyens produktivitetsteori og dens borgerlige nasjonalisme. I åra etter krigen førte de disse teoriene så langt at de åpnet hevdet at "statens klassekarakter var endret", slik at "staten er hovedvåpnet, streiken reservevåpnet". Produktivitetsteorien tildekket den kjensgjerning at det var kapitalismen og dens maktposisjoner som ble gjenreist, gjennom slike slagord som "at vinner vi produksjonsslaget, vinner vi også sosialismen".

Også i bondespørsmålet gjenspeilte denne nasjonalismen seg. Stikk i strid med sentralkomiteens beslutninger, på den tida da Løvliens retning hadde flertallet, smuglet Furubotn i partiets presse inn sine teorier om "Jamstilling", dvs. likestilling mellom industri og jordbruk. I denne propaganda hevdet Furubotn at bondespørsmålet i Norge "sto i en særstilling". Ut fra dette fornektet han nødvendigheten av å skille mellom små og store bønder, ga sin tilslutning til Bondelagets "jamstillingspolitikk", og fremmet sitt forslag om "bondemilliarden", dvs. bevilgning av en milliard til jordbruket som skulle skaffes tilveie bl. a. gjennom bevilgninger fra fagbevegelsen. Denne milliard skulle bidra til at dette spørsmålet kunne "løftes ut av den tradisjonelle partipolitikk og stilles til løsning som en nasjonal oppgave i norsk politikk", som Furubotn uttrykte det.

I tillegg til de ulike politiske framstøt fra Furubotn abdiserte han som generalsekretær i desember 1947, og trakk seg ut av partiets daglige ledelse uten overhodet å gi noen begrunnelse for det. Først over et halvt år senere begrunner han dette etter at NKPs organisasjonsutvalg avkrevde ham en forklaring. Begrunnelsen går i all korthet ut på at: "Stillingen som generalsekretær er det viktigste tillitsverv blant tillitsverv. Ut fra denne vurdering av tillitsvervenes betydning i Det Kommunistiske Parti har erfaringen lært meg at de negative foreteelser som hemmer realiseringen av partiets prinsipielle eller revolusjonære politikk har en tendens til å bli forsterket, bl. a. på grunn av at jeg -P. Furubotn

- er generalsekretær."

Det er vanskelig å gi noen fullgod forklaring på Furubotns abdikasjon og hans begrunnelse for denne. Trolig henger den for en del sammen med at Furubotns lederskap i NKP aldri var blitt anerkjent av den internasjonale kommunistiske bevegelsen, verken av Komintern eller av de kommunistiske partier etter krigen. Furubotn hadde like før sin abdikasjon i 1947, under et besøk i Moskva, gjort et nytt framstøt for anerkjennelse, gjennom å sende et brev til de kommunistiske partier i andre land. I dette brevet, som ikke ble kjent for NKPs sentralstyre før to år senere, sier også Furubotn at han ønsker å gå av som generalsekretær i partiet.

Det er trolig at Furubotns hensikt med dette brevet var dobbeltsidig. På den ene siden ville han ha en slags autorisasjon fra de andre kommunistiske partiene på at han hadde den internasjonale bevegelsen i ryggen, og på den andre siden ville han nå kvitte seg med det formelle ansvar for NKPs politikk, slik at han kunne opptrappe kampen mot Løvlien-fløyen. Da anerkjennelsen fra de andre likevel uteble, valgte "Gubben" altså å forsøke å hemmeligholde brevet, samtidig som han utvilsomt bruker sin abdikasjon som et organisatorisk press på NKP. Fra desember 1947 til partioppgjøret deltar altså ikke Furubotn i partiets aktive arbeid, men fører gjennom sitt fraksjonsarbeid via sine trofaste tilhengere i NKPs partiapparat.

Da motsetningene til DNA, som et resultat av kommunisthets og kald krig utviklet seg, la Furubotn-fløyen i 1948 opp en taktikk som innebar at man nå rettet angrepet på stortingsgruppa og Løvlien-fløyen fra "venstre". De som mest av alle hadde stått i spissen for partiets underordning under borgerstaten og sosialdemokratiet, angrep nå Stortingsgruppa og Løvlien-fløyen for å spre "illusjoner som gjør vår bevegelse til et haleheng til reaksjonen og fører til et forraderi mot sosialismen," slik Svale Solheim, en av Furubotns nærmeste menn uttrykte det. NKUs sentralstyre, hvor flertallet var i Furubotns hender, sendte i juni 1948 et brev til NKPs landsstyre der de skjeller ut Friheten og Stortingsgruppa, og beskylder dem for å være "et haleheng til DNA", for å "tildekke reaksjonens anslag mot landets suverenitet og fordi Friheten og stortingsgruppa hadde gått imot det annet sentrums parole om norsk militærallianse med Sovjetunionen.

I den faglige politikken erklærte nå det annet sentrum at fagbevegelsen allerede var en del av det reaksjonære statsapparatet, og de gikk derfor imot arbeidet med å utvikle en kampbevegelse innen fagbevegelsens ramme. Ut fra dette riktige utgangspunktet kom de imidlertid fram til den alldeles hårreisende konklusjon at kampen nå ikke gjaldt erobringen av arbeiderklassens flertall, men arbeiderklassens reserver i småborgerskapet. Med denne begrunnelsen gjennomførte Ørnulf Egge, den daværende sjefen for Furubotns hemmelige etterretningstjeneste i partiet, nåværende AKPer, oppløsningen av partiets bedriftsorganisasjoner.

Det er klart at alle disse egenrådige utkjør fra det annet sentrum, i tillegg til de sterke personlige motsetninger mellom de to fløyene, måtte føre til en stadig sterkere reaksjon fra Løvliens retning. Etterhvert som den kalde krigen utviklet seg og samarbeidet med DNA ble umuliggjort, var de blitt mer og mer interessert å markere NKP med en tilsynelatende kommunistisk profil. Mot denne bakgrunn må oppgjøret ses.

På partiets ekstraordinære landsmøte i februar 1950 da oppgjøret med det annet sentrum ble sluttført, ble det både i Emil Løvliens innledningsforedrag og i resolusjonen fra landsmøtet tilsynelatende tatt meget sterkt avstand fra Furubotns borgerlig-nasjonalistiske linje. Imidlertid ble dette oppgjøret begrenset til å rette seg mot Furubotn-fraksjonens politikk, uten at NKPs grunnleggende holdning til marxismen-leninismen ble tatt opp.

STATEN OG KORPORATIVISMEN

I de siste månedene har det i Norge vært tendenser til et streikeoppsving som i størrelse kan måle seg med det som fant sted i 1970. Nå som dengang hemmes streikenes - og streikestøttearbeidets - positive utvikling av reformistiske og legalistiske elementer. I denne omgang har arbeideraksjonene mot tvungen voldgift mistet en del av brodden på grunn av infiltrasjon fra rabiater grupper som ser det som sin oppgave å spre illusjoner om at lønnsnemndslovene med tilbehør i praksis skal kunne "avskaffes" innen det borgerlige samfunns rammer. Dette maset lanseres av de nevnte gruppene for å sette stopp for erkjennelsen av det faktiske forhold at kampen mot voldgift nå vinner fram utelukkende så lenge arbeiderne truer med eller gjennomfører ulovlig streik. Dette betyr at kampen vinner fram fordi arbeiderne går utenom det borgerlige lovverket og dermed utenom det borgerlige samfunns premisser. Det de omtalte rabiater gruppene vil, er derimot åpenbart å avskaffe kjernen i det borgerlige lovverket samtidig som en holder seg innen lovens rammer. For å rydde opp i dette reaksjonære tåkefyrtedøme skal vi her kort presisere hva vi mener når vi omtaler korporativiseringen som et eget stadium i kapitalismen. Vi understreker samtidig at når vi omtaler den som et stadium, innebærer dette at vi taler om et nivå som bare kan overkommes ved sosialistisk revolusjon.

PRIVATEIENDOM OG STAT

Det er vanlig å få høre at det finnes en nær forbindelse mellom privateiendoms og statens eksistens. Dette blir imidlertid bare en frase så lenge en ikke samtidig forstår at privateiendommen også betyr at

"staten er blitt til en særegen eksistens ved siden av og utenfor det borgerlige samfunn", som Marx sa.

For enkelte tungroddede materialister er dette noe uforståelig og tilsynelatende selvmotsigende. Marxister, derimot, innser at det er den eneste måten en borgerlig stat kan eksistere på.

At det må være slik, kan en se av selve privateiendoms form: en kapitalistklassens forskjellige medlemmer er pr. definisjon privateiere og derfor i første omgang isolerte fra hverandre innbyrdes. De har derfor, i motsetning til arbeiderne, ingen umiddelbar felles aksjonsenhet. Denne aksjonsenhet opptrer først i formidlet form i staten, et særskilt organ atskilt fra den borgerlige allmenhet.

I den grad borgerskapet som helhet skal uttrykke sin fellesinteresse kan det ikke gjøre det på annen måte enn gjennom et særskilt organ, som er frigjort og selvstendig i forhold til de enkelte medlemmene av klassen. Dette organ er staten, og derfor og bare derfor er staten en klassestat.

Dette forhindrer selvsagt ikke at statsapparatet må ha en organisatorisk base i borgerskapet. Den må bygge seg opp på grunnlag av borgerlige klasseorganisasjoner, organisasjoner innen "det borgerlige samfunn". Men den kan ikke annet enn å bygge på særskilte av disse klasseorganisasjoner, eller på særskilte skikt innenfor dem, fordi den ellers selv ville opphøre å være et særskilt organ frigjort fra summen av enkeltkapitalister. Dette gir opphavet til de enkelte kapitalistgruppers rivalisering om makt i staten. Og i den grad denne rivalisering bare er fruktesløs, legges grunnlaget for den korporative stat, som vi skal se nedenfor.

SV-REFORMISTENES SYN PÅ STATEN

Utifra det som hittil er nevnt, blir

det klart hvilken dilletantisk "marxisme" SV-ideologene står for, når de hevder at arbeiderklassen kan nyttiggjøre seg staten i den grad denne har en "relativ selvstendighet" og tilsynelatende lar seg manipulere av "ikke-kapitalistiske" krefter. Denne forestillingen snur tingene på hodet. For det er fra første stund klart at staten ikke bare kan uttrykke kapitalistklassens interesser ene og alene fordi den er et apparat atskilt fra alle enkeltkapitalister - men også at den overhodet ikke ville være en stat om den ikke var utskilt på denne måten; om den altså ikke nettopp var definert gjennom en relativ selvstendighet. Den sosialist som sier å ville nyttiggjøre seg statens relative selvstendighet, leverer derfor bare en uhorst selvsøring. Han sier seg å bruke staten til arbeidernes fordel nettopp i samme øyeblikk som han har definert den som det som tilsvarer dens rolle som et våpen for kapitalistklassen framfor for enkeltkapitalistene.

DEN KORPORATIVE STAT

Det typiske for den korporative stat er at arbeidernes egne klasseorganisasjoner integreres i den borgerlige stat. Vi har tidligere vist til hvordan fagforeninger og landsorganisasjon er blitt integrert på denne måten, og skal ikke gjenta det her. Det som her interesserer oss, er hvordan og i hvilken grad den korporative statsformen opptrer som en naturlig fortsettelse av den borgerlige statens allmene struktur.

For det første er det klart at integreringen av arbeiderorganisasjonene bare er en nødvendighet fordi den totale, samfunnsmessige kapitalakkumulasjonen har kommet til å stå i for grell kontrast til enkeltkapitalistenes tilsynelatende umiddelbare behov. Det er den stadige trusselen om imperialistisk overakkumulasjonskrise og den derav følgende permanente trusselen fra arbeiderklassen som, fra og med verdenskrisen i 1930-åra, har framtvinget en slik situasjon.

Her er det viktig å merke seg at integreringen av arbeiderorganisasjonene ikke bare skjer for å gjøre arbeiderne system-konforme og forpliktede politisk til å garantere den borgerlige staten. Den skjer også (det er en annen side av samme sak) fordi den statsintervensjonistiske politikken som totalkapitalen er blitt tvunget til å føre, står i en nødvendig motsetning til enkeltkapitalistenes interesser. Denne motsetning er nødvendig og selvfølgelig fordi intervensjonen nettopp skjer via et organ som atskiller seg fra enkeltkapitalistene og deres umiddelbare interesser. Motsetningen mellom stat og individuelle kapitalister er blitt brakt over på det økonomiske plan, i og med at staten mer og mer gjøres til et økonomisk organ. På denne måten har den situasjon oppstått at staten i stadig mindre grad kan bygge seg organisatorisk opp på basis av spesielle borgerlige interessegrupper; statens politiske sfære har utvidet seg på en slik måte at dens virksomhet bringer den på økende avstand fra alle enkeltkapitalister og særgrupper av kapitalister.

Det er her staten nyttiggjør seg sin allmene status av å være et særøgent organ utenfor det borgerlige samfunn til også å søke organisatorisk støtte i elementer som har sin opprinnelse utenfor "det borgerlige samfunn".

Den søker denne støtte hos arbeiderorganisasjonene, hos integrerte organisasjoner som ikke organiserer privateiere vareprodusenter, men som tvertom organiserer de eiendomsløse. Ved å støtte seg på disse klasseforræderske organisasjonsapparatene kan staten finne en organisatorisk base som tilsvarer dens (statens) objektive

stilling utenfor enkeltkapitalistenes rekke. Det integrerte fagapparatet er ingen enkelt-kapitalistisk interesseorganisasjon, og er som sådant skredersydd til å fylle to nødvendige funksjoner på samme tid: nemlig 1) gjøre arbeiderne til politiske garantister for det borgerlige samfunn, og 2) forsynes staten med en organisatorisk base frigjort fra umiddelbare og opprivende særinteresser innenfor den klasse hvis totalinteresser den uttrykker.

PARLAMENT OG KORPORASJON

Denne bruken av fagapparatet må ikke direkte forveksles med et annet trekk ved den statsintervensjonistiske politikken, et trekk som også var tydelig alt i 30-åra: nemlig at kapitalen søker å bruke sosialdemokratiet, altså arbeidernes tradisjonelle politiske uttrykk, som statsbærende parti. Årsakene til dette er av samme karakter som de ovennevnte. Men det er klart at jo mer statsapparatet ikke bare støtter seg på arbeidernes tradisjonelle politiske uttrykk, men først og fremst på arbeiderklassens egne økonomiske kjerneorganisasjoner, jo mer øker også statens organisatoriske selvstendighet i forhold til borgerskapet. Og det politiske uttrykket for denne prosessen er i Norge Sosialistisk Valgforbund.

Det er denne organisasjonens funksjon å aktivisere arbeiderne innen fagforeningenes legale rammer, for dermed å styrke disse korporative rammer. En slik aktivitet er - i det minste periodevis - en ønskesituasjon for kapitalen. Dette betyr selvsagt ikke at kommunistene tar avstand fra all virksomhet innen fagforeningene. Det de tar avstand fra, er den virksomhet som tar sikte på å gjøre den legale aktiviteten til et mål i seg selv, og som dermed styrker det borgerlige samfunn. SVs og beslektede gruppers paroler om å gjøre LO til en "kamporganisasjon" for arbeiderne, er karakteristiske her. Etersom LO er en integrert del av taten, løper den nevnte politikken i praksis ut i til enhver tid å la den borgerlige legalitet definere hva som er en kamporganisasjon.

Det er viktig å se at SVs politiske funksjon i dag atskiller seg vesentlig fra DNAs funksjon i redveåra og opp til i dag. Mens DNA spilte rollen som en politisk "arbeiderbasis" for kapitalen, er SV nå et ledd i en historisk bevegelse som kan komme til å overflødiggjøre en slik type politisk basis. Jo mer kapitalstatens basis kommer til å ligge på fagapparatet, jo mindre (relativt) blir også kapitalens behov for en rent parlamentarisk "arbeiderbasis".

Og med tiden er det ikke usannsynlig (tvertom: erfaringene fra land som Danmark og Vesttyskland ser ut til å bekrefte det) at de parlamentariske funksjonene mer blir over til interessepartier for borgerlige særfraksjoner (enten det nå kommer til å dreie seg om tradisjonelle borgerlige partier, fascistpartier eller om et ytterligere degenerert sosialdemokrati). Om slike partier kommer til makten, er det ikke fordi kapitalakkumulasjonen har sunket ned på et "før-korporativt" nivå! Tvertom vil det være fordi et særborgerlig parti alltid vil være mer trenet og skrupelløst i bruken av den åpne brutalitet som kreves når arbeiderklassen bryter legaliteten!

Bare en bevisst, langsiktig kamp mot legalismen og korporativiseringen fra arbeidernes side allerede i dag kan hindre utviklingen av den borgerlige legalitet til hitlerisme. Ingen illusjoner om å bekjempe lovverk med lovverk og korporasjon med korporasjon kan løse denne oppgaven.

HEISMONTØRENE ---

leringsvirksomhet - læreguttene ble tatt ut i streik og aktivisert (uten streikebidrag fra forbundet!) osv. "Passive" deltakere fikk ikke utbetalt streikebidrag. Streiken ble ledet under mottoet "Streik er ikke ferie!" Denne indre aktiviteten og moralske styrkingen ble desto viktigere etter som man fort kom på det rene med hvilket ytre press fra en samlet borgerlig "opinion" de streikende ville bli utsatt for. Man var forberedt på at streiken ville bli langvarig. De streikende måtte sikre seg støtte fra en samlet arbeiderklasse og fra alle som solidariserer seg med den. Streikens politiske karakter ble aktivt kjørt ut, og for over en måned siden ble det gjort forberedelser til et stort solidaritetsmøte i Folkets Hus 12. november. Det som vil gjelde enhver streik av betydning - om den skal bli vellykket - ble i dette tilfellet enda tydeligere enn vanlig og uttalt som rettesnor for både det interne og eksterne streikearbeidet: "En streik må vokse i styrke og omfang - ellers dør den!"

LOCK-OUT-TRUSSELEN: INTENSIVER STØTTEARBEIDET!

Heismontørene visste at deres streik var av en slik karakter at de gjorde seg moralsk forberedt også på å møte eventuelle trusler om lock-out lenge før NAF kom med sitt varsel. Den nye situasjonen har likevel gjort manifest det som hele tiden har ligget latent, og heismontørene vil bli utsatt for et voldsomt press fra alle "samfunnsbærende krefter" i tida framover. Den økonomiske støtten fra universitetet har hittil vært relativt god (samlet inn ca. 30 000 kr.). Den må økes. Enda viktigere er det nå å propagandere streikens politiske perspektiv, å støtte de streikendes kamp for hele arbeiderklassen - å få fram i støttearbeidet på universitetet nødvendigheten av å underordne seg arbeiderklassens ledelse for på den måten å øke motivasjonen også for økt økonomisk støtte. Bare en klar opinion med basis i arbeidernes klasseinteresser kan nå hindre at de streikende "dømmes" til nederlag. I befolkningsgrupper utenfor arbeiderklassen kan bare politisk overbevisning om nødvendigheten av å støtte arbeiderklassens kamp motivere for fortsatt og økt støtte til de streikende. Bare en slik motivasjon kan avfeie argumenter om at heismontørenes lønn ligger over gjennomsnittet i industrien, noe som i parentes bemerket heller ikke ubetinget er tilfellet for montørene f.eks. i Oslo-området. Heismontørene fører ikke en "rettferdig kamp" som påkaller støtte av humanitære grunner. Som enhver streik fra arbeiderklassens side er den i seg selv et åpent uttrykk for den allmenn motsigelsen mellom arbeid og kapital som alltid er til stede. Arbeiderklassen skaper samfunnets verdier. Alle dens "krav" er derfor "rettferdige" - men ikke ut fra en allmenn, borgerlig-humanistisk tankegang som mer enn gjerne vil gi arbeiderne deres "rimelige andel" av arbeidsutbyttet. At det ikke er dette siste kampen nå står om, viser seg med tvingende klarhet i heismontørenes prinsippfaste linje og beundringsverdige målbevissthet og utholdenhet. Men flertallet av de streikende - og også streikeledelsen - vil måtte stå imot et økende moralsk, politisk og menneskelig press fra et samlet borgerskap og borgerskapets talsmenn i arbeiderbevegelsen, spesielt i de "samfunnsansvarlige" organisasjonene DNA og LO. Kommunistene og alle progressive må aktivt gå i spissen for å propagandere arbeiderklassens interesse av å samle seg bak heismontørenes krav. Ett skritt i riktig retning ble markert av enhetsresolusjonen i DNS 12.10, med oppslutning fra KUL, AKP, SV og den sentrale streikestøttekomiteen ved univer-

sitetet. Her ble veien for det videre arbeidet staket ut!

UNIVERSITETET: BAKTUNGT STØTTEARBEID PÅ SMÅBORGERSKAPETS EGNE PREMISSE?

Angående vaklingen i (AKP) eller den totale uteblivelsen fra (SV) støttearbeidet, kan vi henvise til tilfellet på nordisk institutt, referert annet sted i avisa, som eksempel på en generell tendens. I denne sammenheng er det imidlertid viktig å slå fast i hvert fall et par ting:

Kommunistene har ikke splittet støttearbeidet på universitetet. Etter

at KUL hadde tatt initiativet til å opprette og drive støttekomiteer ved flere institutter, etter vakling og usikkerhet angående det politiske grunnlaget for støttearbeidet fra AKP/NKS-representantenes side, sendte AKP/NKS ut sine helt spesielle paroler ved de fleste institutter, fikk dem vedtatt ved et flertall av dem og fikk trumfet disse igjennom i den sentrale streikestøttekomiteen. Selv var AKP den ivrigste talsmann for det syn at organisasjoner som Rød Front, NSU, AKP, SV KUL osv. skulle ha representanter i den sentrale komiteen, mens kommunistene ville basere den sentrale praktiske og politiske linjen på aktivistene, altså på de lokale komiteene alene. Til tross for dette var det AKP's representanter som gikk hardt imot ethvert opplegg til minimumsprogram for den sentrale komiteen - mot KUL's forslag til kompromiss m.h.t. parolegrunnlag - med den eksplisitte begrunnelse at man måtte markere en avstandtaken fra KUL's linje i streikestøttearbeidet. Vår representant ble dermed tvunget ut av komiteen, mens vi samtidig fortsatte og fortsetter arbeidet lokalt og representerer de lokale komiteer der vi blir valgt til det. I den situasjonen kom så AKP med hat-ske utfall og anklaget oss for å ha gått til "brudd" i streikestøttearbeidet!

"ENHET HEISMONTØRER-ARBEIDERE!"?

Teorien om at hovedmotsigelsen i samfunnet går mellom monopolkapitalen og "folket" ga seg et ekstremt praktisk utslag i AKP's holdning til kjøttarbeiderstreiken. I diskusjonen omkring en støtteuttalelse til de streikende, på filosofisk institutt, sto småborgerskapets demagoger beinhardt på å forsvare en parole som "Enhet bønder - arbeidere"! - i en konflikt der 70% av arbeidskjøperne er små- og mellomstore bønder. Tydeligere kan det ikke uttrykkes hvilke "felles interesser" "folket" har når arbeiderne støtter sammen med et samlet borgerskap.

Men så lenge bønder, arbeidere, studenter osv. betraktes som bare å utgjøre kvantitativt forskjellige deler av det revolusjonære "folket", må det bli umulig å få samlet progressive studenter til aktivt streikestøttearbeid etter hvert som klassekampen skjerpes. Det er i denne sammenheng det er viktig å merke seg at representantene for den småborgerlige sosialismen på universitetet har gjort et stort nummer av at det skulle ligge en selvmotsigelse i det at vi kommunister vil føre kampen både for dagskrav og for sosialismen under arbeiderklassens ledelse - på dens klassegrunnlag - mens vi samtidig har gått imot parolen om å støtte heismontørene "på deres egne premisser". Når AKP mener å finne en motsigelse i kommunistenes holdning på dette punkt, bekrefter de for all verden at de aldri vil bli i stand til å lede studentenes støtte- og solidaritetsaksjoner på arbeiderklassens premisser - at det tvert imot er de som i realiteten "setter seg over" arbeidernes "egen" kamp. Utviklingen i streiken fram til i dag har nå gjort parolen om "egne premisser" uaktuell. Fortsatt står imidlertid AKP/NKS på sin prinsipielle linje (SV-opportunistene har overhodet ingen

” --- VÅR KLARE STILLING TIL VOLDGIFTEN ”

Leif Johannessen fra streikeledelsen hadde følgende å si til Gnisten, i streikens åttende uke:

Hvordan klarte dere å unngå bruken av tvungen voldgift?

-Alt tidlig ble det over hodene på oss tjort forberedelser til bruk av tvungen voldgift. Forbundsledelsen møtte i kommunaldepartementet uten at noen representanter for heismontørene var til stede. Først underhånden fikk vi vite om de forberedelser som var gjort. Vi sammenkalte da alle tillitsmenn i Oslo og tok kontakter ut over landet for å diskutere situasjonen. På grunnlag av

denne diskusjonen ble det fattet vedtak om å anbefale medlemmene å trosse voldgiften og gå ut i streik uansett hva hva regjeringen måtte finne på å prøve å diktere oss. Deretter kontaktes vi kommunaldepartementet og klargjorde for dem at vår streik ikke kunne sies å ha samfunnsmessige skadevirkninger i den utstrekning at det kunne brukes som påskudd til bruk av tvungen voldgift. Vår argumentasjon møtte lite gehør. Det som derimot fikk resultater, var vår klare stilling til voldgiften. Vi sa fra at en eventuell bruk av den med nesten hundre prosent sikkerhet ville bli møtt med ulovlig streik fra vår side. Det hadde stor virkning! Når regjeringen fant det "klokt" å trekke tilbake forslaget om voldgift overfor heismontørene, var det et resultat av vår egen faste holdning og stillingtagen.

Kan du kort si noe om utviklingen av streiken fram til i dag?

-En streik vil normalt ha blant annet den funksjon å avdekke en rekke motsetninger som hele tiden har vært til stede, men som deltakerne i en streik for første gang blir klart bevisst. I heismontørkonflikten skjedde det en rekke ting som klart bekrefter dette - ja, i dette tilfellet kom det klarere til uttrykk enn det vanligvis gjør. Spørsmålet om sikkerhet for publikum er et åpenbart og klart krav på tvers av klasseskillene i samfunnet. De streikene ble altså representanter for en meget stor gruppe mennesker, mens arbeidskjøperne, som går for å være de "samfunnsbærende krefter", kom i konflikt med sitt eget samfunnssystem. Det var derfor forholdsvis ånket å benytte seg av veien om lovverket for å oppnå fagbeskyttelsen.

Under streiken skjedde det imidlertid en rekke ting som avgjørende endret dens karakter. Jeg vil da for det første nevne voldgiftsdommen mot elektrikerne og for det andre kjøttarbeidernes kamp. Heismontørenes kamp, som fra begynnelsen av stammet fra en meget liten gruppe mennesker, fikk nå en allmenn karakter. Det var nå et spørsmål om voldgiftsdommen mot elektrikerne skulle bli normgivende for

LEIF JOHANNESSEN

oss, og heismontørenes klare stilling-taken til spørsmålet om voldgiftsbruk, gjorde det nå desto mer nødvendig med en fast holdning fra vår side. Regjeringsens tilsynelatende løsning av én konflikt måtte ikke få ringvirkninger i hele arbeiderklassen. Det er livsfarlig for arbeiderklassen om bruk av voldgift i ett tilfelle danner norm for andre grupper innen klassen. Vi kan rett og slett ikke tillate det, vi må stå fast på å avvise det. Derfor viker vi ikke på følgende krav: full etterbetaling - ikke et kronebeløp på samme nivå som det elektrikerne for-kastet, men ble dømt til å godta.

Hvordan og på hvilket tidspunkt begynte støtten utenfra å utvikle seg?

-Den første støtten var spontan - og stor. Siden har den vært stadig økende og mermålbevisst. Særlig har vi merket oss at støtten hurtig tok opp i seg og ga uttrykk for endringene i streiken så å si samtidig med at vi selv merket hva nytt som til enhver tid skjedde. Vi tar det som et tegn på at vi er i overensstemmelse med hele fagbevegelsen og at vi uttrykker deres situasjon!

Hvilken betydning har den politiske og økonomiske støtten fra universitetet i Oslo hatt?

-Den har vært helhjertet og kraftig, den har hatt stor påvirkning og utrolig mye å si for hver enkelt av oss. Enheten mellom studentene og arbeiderklassen blir utviklet nettopp gjennom slike direkte aksjoner der man står samlet - gjennom den praktiske, direkte støtten og den nære forbindelsen som gjør at vi kan legge fram våre saker. Det er viktig at studentene ikke stiller seg over konflikten, men identifiserer seg med den på arbeiderklassens eget grunnlag.

--- forts. fra forrige s.

linje!). Vi tror arbeiderklassen i tida framover vil betakke seg for en "humanitær" støtte fra en samlet studentmasse (inklusive DKSF, Kr.F.U., Senterstud. osv.) som opphører i det øyeblikk de streikendes "egne premisser" opphører å være "rimelige, rettferdige krav" og munner ut i en konfrontasjon mellom borgerskapet og arbeiderklassen. Enhver streik i arbeiderklassen og spesielt en med et utgangspunkt tilsvarende heismontørenes - er i kimen en kamp mot selve kapitalen, mot lønnsarbeidersystemet og dermed for sosialismen. "Enhet studenter - arbeidere under arbeiderklassens ledelse" og "Full støtte til de streikende" er derfor de riktige parolene. Dette er åpne paroler, som også støtter arbeiderne "på egne premisser" og som samtidig uttrykker streikens allmenne perspektiv, som ikke propagerer "sosialisme", men som implisitt påviser sammenhengen mellom dagskravene og arbeiderklassens maktovertakelse. Dette vil bli desto klarere etter hvert som Norge rammes av verdenskapitalismens allmenne depresjon. Uten et klart kommunistisk perspektiv på streikestøttearbeidet vil det uvegerlig måtte bli totalt mislykket, så lenge det ikke eksisterer noen bevisst vilje til å solidariseres seg med arbeidernes klasseinteresser i en situasjon der enhver streik må fortone seg som "urettferdig" og lite verd å støtte på "egne premisser", under hensyntaken til "folkets" allmenne, samfunnsmessige interesser av ro og orden.

STYRK KAMPEN MOT TVUNGEN VOLDGIFT!

At kommunistenes linje i streikestøttearbeidet ikke er basert på noe ønske om å propagandere sosialismen som et abstrakt prinsipp i enhver sammenheng, viser seg også i at foruten kampen for dagskravene også motstanden mot bruk av tvungen voldgift bare kan føre til resultater dersom den tar entydig utgangspunkt i klassens interesser. Det er da også vi som både i streikestøttearbeidet og i våre egne publikasjoner har understreket betydningen av og det prinsipielt riktige i heismontørenes framgangsmåte i denne saken. Heismontørene har igjen vist at den riktige veien er å sette loven om lønnsnemnd til side, at den går tvers gjennom loven. I den siste tida er det blitt gjennomført demonstrasjonsstreiker mot loven om tvungen lønnsnemnd, blant annet i Odda. Vi støtter av all kraft den allmenne kampen mot bruk av tvungen lønnsnemnd. Men vi ser det som vår plikt å påpeke overfor arbeiderklassen at den slags demonstrasjoner ikke fører fram. Loven har ikke latt seg rokke av slike politiske aksjoner tidligere. Men dessuten - og det er det viktigste - er lover som den om lønnsnemnd en uadskillelig del av kapitalismen og dens diktatur. Om den eksisterende loven derfor lar seg rokke, vil den bare i praksis bli erstattet av en annen som går ut på akkurat det samme. Å rette all oppmerksomhet mot loven som sådan og bare pent applaudere hver gang radikale strømninger i arbeiderklassen

--- s 12

TRE KLASSER ---

Småborgerskapet vil aldri kunne basere sin politikk på marxismens treklasseteori, noe som ville vært ensbetydende med innsikt i egen undergang. Marxismen erstattes med teorien om motsigelsen "folket - monopolkapitalen". For arbeiderklassen må resultatet bli reformisme. Lønnsarbeidersystemet og det borgerlige lovverk må fortone seg nøytralt, som noe som kan tøyes til å "tjene" den ene eller andre av partene. Treklasseteorien er arbeiderklassens teori fordi den viser det historisk enestående ved lønnsarbeidet. På den måten gir den innsikt i nødvendigheten av å avskaffe det borgerlige samfunn og dets lovverk og ikke presse igjen reformer. Om småborgerskapet handler illegalt, er det ut fra ønsket om å beskytte seg mot kapitalen, aldri om å oppheve den! Konkret ser vi i dag hvordan folk som oppkaster seg til arbeiderklassens

talsmenn, vil gjøre klassens nødvendige, legale organer - fagforeningene - til "kamporganisasjoner", eller hvordan arbeiderklassens energi utnyttes til kamp mot enkeltlover (som f.eks. lov om tvungen voldgift). Historisk har det også vist seg at småborgerlige, syndikalistiske retninger innen arbeiderbevegelsen alltid munner ut i reformisme, noe vi i Norge skulle ha spesielt gode forutsetninger for å forstå (med tanke på linjen Tranmæl - Nygaardsvold - Gerhardsen). Småborgerskapets vilje til "kamp" har alltid eksistert side om side med borgerlig legalisme - som det konsekvente uttrykk for den første klassens egne motsigelser.

Gjennom kampen mot kapitalens utbytting, mot borgerskapet og dets lovverk, overvinnes arbeiderklassen borgerskapet og småborgerskapet i ett slag og legger gjennom sin egen stat grunnlaget for det klasseløse samfunn. Bare et kommunistisk parti med reell basis i arbeiderklassen kan lede denne kampen.

LES OGSÅ

Organ for Marxist - Leninistisk ungdom

Marxist-Leninistisk Ungdom
Postboks 41 - Postnr. 1345 Østerås

BEKJEMP UNIVERSITETSLOVEN!

I. UTDANNINGSVESENETS BETYDNING OG FUNKSJON.

Bakgrunnen for de gjennomgripende forandringer som hele utdanningsvesenet har vært og er inne i, er borgerskapets fulle erkjennelse av utdanningsinstitusjonenes overordentlig viktige funksjon. De økonomiske og sosiale krisene i 20- og 30-åra skyldtes delvis at man ikke var i stand til å legge produksjonen hurtig nok om, arbeidskraften var fastlåst i én sektor - resultatet var overproduksjon, med økonomisk kaos som følge.

I dag er vi i omleggingen til olje- og petroleumsindustri vitne til en strukturforandring i det norske samfunnet som ville vært utenkelig før krigen. En slik forandring - at en sektor i produksjonen setter andre fullstendig i skyggen - er av den mest progressive delen av borgerskapet for lengst akseptert som det det virkelig er - et for imperialismen strukturelt trekk og intet engangs-fenomen. Og har man først innsett dette, trer konsekvensene lett fram: Det gjelder å ha en "fleksibel" og teknologisk høytstående arbeiderklasse og et utdanningsvesensnett som nettopp kan framskaffe denne.

Skoleverket eller utdanningsvesenet har to hovedfunksjoner: 1) Å framskaffe den teknologien som til enhver tid trengs (stikkordsmessig: vitenskapen som produktivkraft), og 2) indoktrineringen av borgerlige helhetsoppfatninger som har til oppgave å tilsløre forholdet mellom klassene. Når det gjelder det lavere skoleverket, er indoktrineringens funksjonen den overordnede. I det høyere utdannings-systemet har disse to funksjonene tradisjonelt vært mer sammenknyttet.

II. OTTOSSEN-KOMITEEN.

Skriftene fra utdanningskomitéer som er blitt nedsatt etter krigen (f.eks. Steen- og Ottosen-komiteen) viser med all tydelighet at borgerskapet nå definitivt har forlatt det tidligere, mer ubevisste forholdet til utdanningsvesenet og til fulle erkjenner viktigheten av å ha det i sin hule hånd. Både Steen- og spesielt Ottosen-komiteen var i så hen-seende svært så eksplisitte - i virkeligheten altfor eksplisitte til å tjene sin hensikt. Hovedinnholdet hos Ottosen kan kort refereres slik: Utdannelsen skulle være kortvarig, yrkesrettet og krisehindrende. Omstruktureringer i næringslivet skulle til enhver tid danne basis både for dimensjoneringen og innholdet av utdannelsen. Man innså også "voksenopp-læringens" eller omskoleringens betydning: "Utdannelsen fordeles over det enkelte menneskes livsløp".

Ottosen-komiteen fikk voldsom motbør, spesielt på lærerskolene, og innstillingen ble behendig gjentatt bort på loftet. De komitéinstillinger og lovforandringer som nå foreligger, bl.a. med Lov om Lærerutdanning og den nye Lov for Universitetet i Oslo må imidlertid ses på som mer raffinert uttrykte forbedringer spesielt av Ottosen-komiteens synspunkter. Næringslivets behov for kvalifisert arbeidskraft snakkes det lite om - det hele ikles en vanlig "departemental" diffus drakt og forklarer enhver forandring i utdanningssystemet ut fra systemet selv med dets mange skrøpeligheter og anakronistiske trekk.

III. DE NYE FORSLAG.

Lov om Lærerutdanning ble vedtatt 8. juni 1974 og skal etter planen tre i kraft 1/1 1975. Den nye Universitetsloven foreligger ennå bare i proposisjons form.

Lærerutdanningsloven vil i det ytre bl.a. innebære dette:

1. Utdanningen av lærere blir sprødt til "regionale studiesentra" der Distrikthøgskolene (DH) blir den overordnede instans. Departementet og staten får en nærmere og sterkere kontroll. I de Pedagogiske Høgskolene (PH) - som er den nye betegnelsen på lærerskolene, oppnevner f.eks. departementet styrene, som er øverste organ.

2. Studenter fra universitetene vil i konkurransen med PH-studentene stå svakest, fordi de har færre fag (kanskje bare 2 skolefag), mens studenter fra PH kan ha 4, kanskje 5 fag. (Departementet: "Det trengs lærere med meir enn to fag i fagkrinsen." Lærerutdanningsrådet: "...det på ungdomssteget i 9-årig skole er behov for lærere som kan undervise i 4-5 fag."). At en nå også vil lukke fakulteter og institutter vil ytterligere aksellerere presset ut fra universitetene inn i PH og DH.

3. En foretar en faktisk nivellering av de tre nivåene lærer, adjunkt og lektor. Heller ikke dette taler mye til fordel for universitetsstudierende. "D e p a r t e m e n t e t er samtd med Lærerutdanningsrådet, og ser det som viktig at reglane for utdanningskrava blir utforma slik at det ikkje blir sett snevre formelle grenser for kva skoleslag lærere med ulik utdanning kan gjøre teneste i. Tilhøva må leggjast slik til rette at lærere kan flytte fra eit skoleslag til eit anna. Det er såleis ikkje formålstenlig å binde eit utdanningsnivå til eit bestemt skolesteg eller skoleslag. D e p a r t e m e n t e t meiner at differensiering mellom ulike skoleslag og lærerkategoriar må gå på funksjon og ikkje på formelt utdanningsnivå." Her betones også, som en ser, forsiktigvis betydningen av at læreren er fleksibel og lett kan skifte fag og nivå.

4. Universitetene blir forsknings-sentraler, PH og DH blir lærerfabrikker. En foretar en romlig atskillelse mellom forskning og yrkesrettet utdanning, mao. skiller en de to hovedfunksjonene som utdannelsen overfor ble skissert å ha.

Endringene som Universitetsloven foreslår, er av Departementet definert slik:

- utvidet representasjon i Universitetets styrende organer
- lik stemmerett for alle medlemmer av instituttråd, fakultetsråd og kollegium
- lovfesting av instituttens organisasjon
- lovfesting av universitetsdirektørens stilling
- dosenter i hovedstilling valgbar som rektor
- generell adgangsbegrensning til studiene under visse forutsetninger

Det mest påfallende - og verste trekk ved dette lovforslaget er at det er formet som en rammelov som departementet kan skalte og forvalte etter for godt befinnende. Studentrepresentasjonen i råd er f.eks. satt mellom 15 og 25%. Graden av representasjon som vil bli valgt, vil avhenge av forholdene til enhver tid.

Oppsummeringsvis kan en si at de ytre konsekvensene av forslagene vil bli at en får en teoretisk laverestående og mer ukritisk lærerstand som sannsynligvis i større grad enn tidligere kan tjene utdanningens indoktrinerende funksjon. Lærere vil bli mer "fleksible", dvs. kunne flyttes fra fag til fag og fra nivå til nivå etter som behovet melder seg. Pga. departementet og statens faktiske framrykning også i det lavere skoleverket vil de også i større grad enn tidligere bli eksekutører og offer for ferdigprodusert kunnskapsstoff. Sannsynligvis vil også fagkritisk virksomhet bli vanskeliggjort.

Universitetsrammeloven setter staten i stand til å sørge for både at Univer-

sitetet oppfyller sin misjon i samfunnet, og bl.a. vha. lukking får DH og PH til å leve opp til sin.

Alt dette representerer framstøt som en sjølsagt må gå mot.

IV. "DEMOKRATISERINGENS" FUNKSJON.

Men for en kommunistisk vurdering av forslagene er det imidlertid et overordnet aspekt som vi hittil ikke har kommet inn på, som kommer inn. Dette aspektet har sammenheng med at produksjonen etter hvert antar en stadig mer sosialiserende karakter, den blir stadig mer samfunnsmessig. Dette fører igjen til at behovet for en kvasi-marxistisk forståelse av hvordan systemet virker, øker, man tar i bruk en ideologi som i form likner marxismen. Det er denne likheten som er dødsfaren - dens objektive funksjon vil uvergerlig bli å avlede klassekampen. I tidligere nummer av "Gnist", spesielt nr. 3 1974, har vi behandlet dette emnet, og vi slo da fast at enhver "marxistisk" kritikk av samfunnet som ikke ikke knytter an til et kommunistisk senter i arbeiderklassen, bare vil fremme avledningen av klassemotsetningene. Mao vil denne "marxismen" bare tjene de mest progressive delene av borgerskapet, og altså kapitalistklassen som helhet.

Som eksempel kan en trekke fram kravet om kollektive arbeidsformer som ble kjempet igjennom i det såkalte "studentopprøret", tverrfaglighet osv., som i og for seg var progressive krav, men som idag benyttes av borgerskapet for å tyne ut ekstra merverdi av arbeiderklassen. Det er meget viktig å innse at kapitalen idag har et objektivt behov for slik "venstristisk" teori, også pga. at produktivkreftene i gitte historiske situasjoner ikke kan utvikles lengre. En intensivering av utbyggingen kan da bare effektueres gjennom tiltak som det nevnte, som går på alternative arbeidsformer.

Poenget er at en del av lovforslagene for det uheldede blikk innebærer en "demokratisering" som tvinger seg fram, "medbestemmelse" etc., som kan få enkelte til å tro at man har "presset" staten til å gi enkelte konsesjoner. Det er grunn til å advare sterkt mot disse "konsesjonene". De er tiltak som i produksjonen har sin parallell med "bedriftsråd" etc., og som ikke har annen funksjon enn å styrke kapitalens faktiske grep om arbeiderklassen og dens "oppdragere". De er korporative framstøt som i langt sterkere grad enn før styrker det institusjonaliserte klassesamarbeid. Kapitalen har i dag et objektivt behov for denne form for "demokrati", den er aldeles ikke "kjempet fram"! En strategi mot disse tiltakene som ikke har utgangspunkt i arbeiderklassens kamp for sosialismen, vil nødvendigvis være slag i luften, og bare være i borgerskapets interesse. All tale om et "fritt universitet" er småborgerlig illusjonisme, bare erstatningen av kapitalismen med sosialismen kan i lengden hindre at korporativiseringen i samfunnet nærmest blir total.

KVINNESAK ELLER KLASSEKAMP: OM SEPARAT KVINNEORGANISERING.

Kritiske strømninger som har gjort seg gjeldende både innenfor og utenfor de eksisterende kvinneorganisasjonene her på berget har godtatt at kvinner trenger egne organisasjoner uavhengig av partiene. Kritikken som har vært reist mot Kvinnefronten (KF) og Nyfeministene (NF) har i hovedsak (med enkelte unntak) dreid seg om hvordan disse organisasjonene skulle bygges opp (organisasjonsstruktur) og på hvilket grunnlag de skulle drive sin virksomhet (jfr. Kvinnefrontens landsmøte). Separat kvinneorganisering har imidlertid vært tatt for gitt. Heri ligger også denne kritikens begrensning.

KVINNENE - EN EGEN KLASSE?

Forsvarerne av separat kvinneorganisering, om de befinner seg i KF eller i Feministenes rekke, har et felles utgangspunkt. Kvinnene blir betraktet som en egen gruppe eller "klasse" med spesielle problemer som berører dem som kvinner (og ikke som klassemedlemmer). Fordi kvinnenes problemer knyttes an til biologiske bestemmelser og således blir overordnet klassemotsetningene, er separate kvinneorganisasjoner en naturlig følge av dette syn. Fordi det dreier seg om kvinnesak i denne betydning, kan den også løses, ja bare løses innen egne kvinnegrupper. Dette er separatistenes utgangspunkt.

VESEN OG FRAMTREDELSESFORMER

Til grunn for en slik betraktning ligger det Marx kaller den fetisjerte bevissthet - en bevissthet som har stanset opp ved samfunnets framtredelesformer. De økonomiske klassene og deres forhold til hverandre framtrer på kapitalismens overflate i fordreide skikkelser. Arbeiderens lønn synes å være lønn for alt arbeid han utfører. Profitten ser ut til å ha opphav i sirkulasjonen. Småkapital i handel og industri kjemper mot utradning - kjemper mot monopolene. Monopolene, som bare er en fraksjon innen kapitalistklassen framtrer i sin tur som egen "klasse", mens den øvrige kapitalen blir en del av "folket" - følgelig synes arbeiderklassen å ha sammenfallende interesser med småborgerskapet og småkapitalen. Ut fra dette umiddelbare, empiristiske samfunnsynet blir f.eks. ungdommen sett på

om abort

En parole som står sentralt i kvinnebevegelsen i dag, er "sjølbestemt abort". Denne parolen kan, isolert sett, virke villedende. Jeg skal begrunne hvorfor.

75% av de som søker abort i dagens Norge oppgir sosiale årsaker til at de ønsker svangerskapsavbrudd. I de fleste tilfeller er det altså vanskelige sosiale forhold som ligger til grunn for at den gravide søker om abort. Det blir den gravide som personlig må løse et problem som egentlig er samfunnsmessig. Det er dårlig økonomi, dårlige boligforhold, mangel på daghjemsplasser osv. som egentlig skyldes samfunnsmessige forhold, som tvinger kvinner til å se abort som eneste utvei. På denne måten blir samfunnsmessig ansvar lesset over på det enkelte individ, nemlig på den gravide kvinne, og i denne situasjon skal altså den gravide "selv få bestemme" at hun ikke makter å føde sitt barn. Å hevde at svangerskapsavbrudd skal være "selvbestemt" i en slik sammenheng vil være å spre illusjoner om valg i en situasjon der abort er eneste løsning.

Så lenge det i vårt land er store sosiale forskjeller, vil en lov om "selvbestemt abort" virke slik at de som lever under dårlige sosiale forhold,

som en homogen, studentene som en enhetlig gruppe og kvinnene som om de befant seg i samme sosiale situasjon. Kapitalens karaktermasker, dvs. de økonomiske interessers personifisering, faller dermed i hovedsak sammen med et bestemt kjønn: mannen. Følgelig framtrer kapitalismen som et mannssamfunn - ikke som et klasse-samfunn. Felles for AKP/KF og NF er disse empiristiske "analysene" som er avskåret fra å se at marxistiske klassebestemmelser går på tvers av slike ytre, og totalt overfladiske kjennetegn. Om mannen (hos NF) eller monopolist"klassen" (hos AKP/KF) er "hovedfienden", spiller i denne sammenheng ingen rolle. Resultatet blir nøyaktig det samme: kvinnene betraktes som kvinner, ikke som tilhørende forskjellige klasser. Følgelig har alle kvinner felles interesser i egenskap av å være kvinner, og flest mulig må slutte seg sammen i egne kvinneorganisasjoner basert på kjønn, ikke på klassetilørighet. Dette er "kvinnesak" eller "feminisme".

86 Plakat mot paragraf 218 (Abort-paragraf)
Käthe Kollwitz 1924

blirtvunget til å ta abort, mens det å sette barn til verden blir en luksus forbeholdt de bedrestilte. Så lenge retten til fri abort ikke samtidig er retten til å la være å ta abort, er det villedende bare å stille opp parolen "for sjølbestemt abort", fordi det ikke vil kunne være slik at aborten er sjølbestemt under kapitalismen. En slik lovendring vil ikke i seg selv forandre på de økonomiske og sosiale forhold som tvinger kvinner til å søke om abort. Man sprer lett illusjoner om man kjemper for reformer isolert; man kan komme til å overse de sosiale forhold som gjør dem nødvendig.

"Sjølbestemt abort" er et borgerlig krav, men det bør likevel støttes, fordi loven slik den virker nå er til fordel for de som har mest ressurser i form av kunnskap, gode talegaver, forbindelser osv. På den andre siden har de som mest trenger å få abort, men som mangler slike ressurser, ofte fått avslag på sine søknader - resultatet blir et høyt antall illegale aborter.

Kravet bør altså støttes, men man må bruke kampen for slike reformer til å avsløre årsakene til den sosiale nøden og få folk til å innse reformenes prinsipielle begrensning.

KVINNEFRONTEN - FEMINISTISK?

Denne tendensen framtrer like klart i KF som hos de erklærte feministene. En del lesere vil kanskje benekte dette med henvisning til de febrilske angrep AKP produserer mot feminismen bl.a. i avisa "Klassekampen", i DNS osv. Men alle vet at AKP er Kvinnefrontens varmeste talsmenn og forkjempere. La oss derfor se på et nummer av Kvinnefrontens medlemsavis "Vi er mange" nr. 2/74. Avisa består av innlegg fra hele landet som oppsummerer det som er lokalgruppens hovedbeskjefigelser og deres syn på fronten.

"Søstersolidaritet" og "søsterskap" viser seg å være den gjennomgående parolen! For ikke å levne tvil om at "søsterskapet" er det vesentlige, ikke klassesolidariteten, er parolen like godt trykt på bladetts omslag ikke en, men to ganger for riktig å slå det fast. Mellom disse jomfruelige former lyder søsterlige sirener fra det ganske land. Kitty Strand åpner med å fastslå "For det viktige er jo at vi er mange". Leserinnleggene overgår hverandre i feministiske talemåter. Kvinnefronten på Lillehammer skriver: "Det er klart hva som skiller oss fra nyfeministene, spesielt etter den plattformen og det arbeidsprogram som ble vedtatt på landsmøtet.... I realiteten står vi for og kjemper for akkurat det samme - våre mål er felles." Innsenderen avslutter med å spørre: "Hvorfor har vi to bevegelser?" Vi slutter oss fullt ut til innsenderens spørsmål. Blant alle de innlegg som er undertegnet "søsterlig hilsen" tar vi med et par klipp til. Kvinnefronten i Vadsø skriver at KF "har vært invitert til offisersfruernes forening" i Vardø og fortalt om KFs målsetting og oppgaver og om arbeidet som ble drevet lokalt.... Alle er enige om at det bør være et samarbeid med nyfeministene... Nyfeministenes avis "Sirene" bør støttes av Kvinnefronten." Det samme skriver KF i Porsgrunn. De skriver: "I Porsgrunn har kvinnefrontene og nyfeminister i Grenland åpnet landets første kvinnehus.... Nyfeministene har laget en stor og flott utstilling "Kvinnen i mannssamfunnet" Innsenderen forteller videre at de har det beste samarbeid med nyfeministene. Samarbeidet mellom KF og Bjørg Vik i Porsgrunn går altså utmerket; avisa "Klassekampens" angrep på den samme Bjørg Vik kommer derfor i sitt rette lys, nemlig som en frase-radikal overbygning over Kvinnefrontens borgerlig-feministiske politikk.

FEMINISTENES TEORIFIENDTLIGHET

Feminismen er ikke bare virksom i de erklærte feministiske grupperingene. Feminismen må med nødvendighet følge i kjølvannet på enhver bevegelse som benekter klasseskillenes eksistens. Abstraherer en vekk de rådende klassemotsetninger blant kvinnene, står bare ett tilbake: kvinnene er like som kvinner, som kjønn. I forlengelsen av dette blir antileninismen feminismens ektefødte barn. Blant de erklærte feministene er den åpent uttalt og viser seg i praksis ved at organisasjonens grunnlag hviler på de såkalte bevisstgjøringsgrupper. I disse skal kvinner komme med sine erfaringer og opplevelser om hvordan det er å være kvinne i et mannssamfunn. I KF framkommer antileninismen gjennom den perspektivløse praktismen: "selve kampen avler innsikt" osv. Felles for disse gruppene er den abstrakte bestemmelsen av hva som forener kvinnene (kjønnslikhet). De trenger følgelig ingen teori som går dypere og som overskrider kapitalismens overfladiske skinnsamfunn og som griper klasseforholdene. Følgelig kan heller ikke disse grupperingene forstå hva et leninistisk parti innebærer (selvsagt heller ikke AKP i KF) - de har ikke bruk for det! Den revolusjonære (?) bevissthet som i det ene tilfellet skal springe ut av feministenes navlebeskuende egenopplevelser,

skal i KF's tilfelle opstå spontant av selve kampen. Teorifjendtlighet blir slike bevegelsers varemerke. Om dette sier Lenein i "Hva må gjøres": "I samsvar med dette sa også det gamle Hainfeldt-programmet fullstendig riktig at det hører til sosialdemokratiet (les kommunistenes) oppgaver å fylle proletariatet med bevissthet om sin stilling og sin oppgave. Dette ville ikke vært nødvendig hvis denne bevisstheten av seg selv sprang ut av selve klassekampen."

M.a.o: bevisstheten må tilføres utenfra, fra det kommunistiske sentret!

BORGERSKAPETS "RADIKALISME"

I dagens situasjon i Norge hvor Arbeiderpartiets klassesamarbeidspolitik er i ferd med å miste oppslutning innen klassen, m.a.o en situasjon der det tradisjonelle samarbeidsmønsteret er i oppløsning, hvor labiliteten innen klassen er merkbar for enhver, vil borgerskapet og dets representanter ha som hovedoppgave å tildekke klassemotsetningene, benekte deres eksistens. Kapitalkreftene vil med alle tenkelige midler forhindre at arbeiderklassen blir seg bevisst som klasse. Borgerskapet vil alltid spille på, utnytte og fremme bevelser som isolerer bestemte spørsmål fra det kapitalistiske systemet og følgelig kampen mellom arbeiderklassen og borgerskapet. Borgerskapets omkvad lyder: Vi må stå sammen, problemene må løses i fellesskap. Som et ekko lyder svaret fra nyfeministene og KF: "Alle med i kvinnekampen", "fram for søsterskapet"... Det er nettopp slike "samlende" og tilsynelatende radikale bevelser som dukker opp med jevne mellomrom og spesielt i økonomisk urolige perioder, for å dempe den reelle skjerpningen av klassekampen.

I dag dreier det seg blant annet om en kvinnebevegelse som spiller en slik samlende rolle på tvers av klassegrensene og som konsoliderer borgerskapet og den herskende ideologi. Det siste året har vi også sett streiker blant kvinnelige arbeidere - den siste gjaldt kjøttindustrien. Hvilke kvinnegrupperinger har støttet den? Ingen oss bekjent.

KVINNESOSIALISME?

Det eksisterer også grupperinger som i teorien har et noe annet utgangspunkt for separat kvinneorganisering enn de allerede omtalte. Vi tenker på organisasjoner av "Gruppe 8's" karakter i Sverige. Denne gruppa kaller seg sosialistisk og har som utgangspunkt primært å henvende seg til nettopp kvinner i arbeiderklassen. Formålet er på lengre sikt å gå opp i sosialistiske partier, dvs. overflødiggjøre seg selv. Begrunnelsen for ikke å drive politikk innen de rådende sosialistiske partier i dag er at disse er mannsdominerte og følgelig har vist liten eller ingen interesse for spørsmål som angår kvinnene. Men som vi har vist, er forsværet for separat kvinneorganisering uløselig knyttet sammen med et syn på samfunnet der kvinnens stilling ses isolert fra de allmenne klassekampen. Kvinnespørsmålet trekkes ut som et eget spørsmål som trenger egne og følgelig spesielle organisasjoner. Disse trekkene viser seg da også hos "Gruppe 8" selv om gruppas utgangspunkt kan synes "radikalt" og sosialistisk". En av lederne for "Gruppe 8", Iréne Matthis, skriver: "Att reducera kampen för ett socialistisk samhälle enbart till motsättningen mellan kapitalistklassen och arbetarklassen är en överförenkling.... många kvinnor upplever sitt speciella förtryck och kampen mot detta som minst lika väsentlig för deras egen frigjørelse som kampen mot klassförtrycket.... Kvinnorna måste få chansen att upptäcka vad identifikationen med det egna könet, den egna gruppen, betyder för självkänslan och kampviljan.... Ett tredje skäl för separata kvinnoorganiseringer är psykologiskt och ideologisk. Det kapitalistiska mannssamhället oppmuntrar anta-

gonism och misstänksamhet kvinnor emellan."

Sitatene viser klart at utgangspunktet - arbeiderklassens kvinner og den sosialistiske revolusjonen - er skjøvet til side til fordel for en allmenn feministisk kjønnteori. Kapitalismen er blitt til et "mannssamhälle", klassesolidariteten til "identifikationen med det egna könet, den egna gruppen". Den marxistiske klasseanalysen som skulle være "Gruppe 8's" utgangspunkt, må med nødvendighet vike plassen og forbli sekundær når "kvinnespørsmålet" i utgangspunktet betraktes som en "egen sak". Følgelig har også feministene i "Gruppe 8" måttet ta avstand fra den leninistiske partiteorien (den er foreldet) og følgelig synet på hvor arbeiderklassens kvinner hører hjemme.

LENINISTISK KVINNEORGANISERING

I Zetkins samtaler med Lenin heter det: "ingen separate organisasjoner av kommunistiske kvinner. En kvinnelig kommunist hører til som medlem av partiet på samme måte som en mannlig. Med like rettigheter og plikter. På det punktet kan det ikke herske noen uoverensstemmelse."

Kommunistene må ta kampen opp mot separatistene i alle avskygninger (som ikke bare er separatister, men som bevisst avskjærer seg fra de organiserte kommunistene). Der feministene snakker om "søsterskapet" og "forening av alle kvinner", må kommunistene propagandere for solidaritet med klassen. Der feministene trekker arbeiderkvinnene bort fra det kommunistiske sentret inn i borgerlige separate kvinneorganisasjoner, må kommunistene trekke dem med i arbeiderklassens parti på lik linje med klassens menn. Der småborgerne stopper opp ved den perspektivløse og teoretiske kampen må det kommunistiske sentret skolere og stadig utvikle også klassens kvinnelige representanter. Bare under partiets ledelse sammen med arbeiderklassens menn og med dem som har innført klassens standpunkt er det mulig for arbeiderkvinnene som en del av klassen på linje med andre sårbare grupper innen klassen (f.eks. fremmedarbeidere) å fremme sine krav. Det dreier seg da om spesielle klassekrav. Bare det kommunistiske partiet er i stand til å fremme hele klassens revolusjonære interesser, sette den kortsiktige kampen for allmenne forbedringer inn i en sammenheng som avslører kapitalismens vesen - peke på alle delkravs begrensninger - kort sagt tilføre arbeiderklassen den revolusjonære bevissthet. Bare det kommunistiske sentret som har grep om kapitalismens lovmessigheter, dens utvikling, er i stand til å gripe problemer som berører grupper innen klassen, og forstå disse som spesielle uttrykk for den allmenn. klasseundertrykking. Bare med en slik kapitalismeanalyse er det mulig å reise en kamp som ikke henfaller til illusjonsmakeri og økonomisme. Bare med en organisert klasse i ryggen kan klassens kvinner føre både den kortsiktige og langsiktige kampen.

SÆRSKILTE KVINNEKRAV

I abstrakt forstand finnes det problemer som berører kvinnene generelt, dvs. går på tvers av klassegrensene. Slike krav kan dreie seg om "selvbestemt" abort, likelønsspørsmålet, daghjem, svangerskapsbestemmelser osv. Disse kravene vil kunne bli støttet, ja blir støttet (i hvert fall periferisk) av flere klasser og lag. Slike krav kan betegnes som borgerlig-demokratiske. De innebærer for kvinnen en løsrivelse eller snarere økt uavhengighet overfor familien (som feudal levning) og likestillert, i større grad kvinner og menn på arbeidsmarkedet. Dette er en tendensiell utvikling under kapitalismen. Men denne utviklingen er sam idig motsigelsesfull fordi familien har en viktig funksjon som arbeidskraftsreservoar for kapitalen. Konjunktursvingningene bringer kvinnene ut av og tilbake til familien.

Paralleller har vært trukket mellom familien og grunneiendommen - begge er feudale levninger, begge er kapitalens industrielle reservearmeer. Dette viser seg ved at landsbygda avfolkes, ved at kvinner går ut i lønnet arbeid, samtidig som kapitalen er avhengig av å opprettholde familien/grunneiendommen av de samme nevnte årsaker: som arbeidskraftsreservoarer. Denne motsigelsesfulle utviklingen av kapitalismen mer som vanlig refleksmessig til uttrykk i AKP's kvinnepolitikk: samtidig som AKP lanserer parolen "forsvar familien", krevde de "rett til arbeid" for alle kvinner - der det sistnevnte illusjonskravet, hvis det ble realisert, ville undergrave den førstnevnte parolen! AKP står her på kapitalens motsigelsesfulle standpunkt.

"KLASSEKRAV"

De omtalte borgerlig-demokratiske krav er derfor ikke en bestemt klasses krav. Den eneste måten å gjøre dem til klassekrav på, er å hevde at kvinnene utgjør en egen klasse, for dermed ennå en gang å mystifisere klasseskillene. Så snart kvinner innen klassen reiser spesielle klassekrav, ikke som kvinner men som proletarer, vil de nettopp ikke bli støttet av kvinner innen andre klasser med mindre de sistnevnte går på tvers av sine klasseinteresser og inntar arbeiderklassens standpunkt. Når det gjelder de borgerlig-demokratiske krav, vil kommunistene kunne gå i aksjonsfellesskap med andre organisasjoner som støtter dem. Men disse kravene vil selvsagt ha ulik betydning for de forskjellige klasse og lag, dvs. kravene støttes på forskjellige premisser, de inngår forskjellige klassemessige og sosiale sammenhenger. (jfr. kravet om "selvbestemt" abort. Abortloven er i dag en klasseslov, men abortkravet vil også kunne få støtte utenfor klassen. Selv borgerskapets kvinner er interessert i å legalisere abort praksisen; for arbeiderkvinnene derimot dreier det seg om sosiale og økonomiske premisser.)

PROLETARISK ENHETSPOLITIKK

Innenfor et aksjonsfellesskap vil derfor kommunistene legge fram sine bestemte analyser, peke på reformenes begrensninger (se abortartikkelen i samme nummer av avisa), dvs. sette dem i deres rette sammenheng - det kapitalistiske samfunnsystem. Når det gjelder partiets oppgave med å vinne kvinnene både i og utenfor klassen (spesielt deler av mellomlagene og småborgerkapet) for sosialismen, vil partiet måtte ha sine egne organer som propaganderer blant kvinnene. Arbeidet vil selvsagt alltid måtte være i pakt med de proletære klasseinteresser. Lenin sier om dette arbeidet med utgangspunkt i dagskrav for å vekke kvinnene: "Derfor er det også riktig at vi reiser krav til fordel for kvinnene. Det dreier seg da ikke om minimums- og reformprogram i sosialdemokratisk forstand. Det blir ingen trossbekjennelse til bursjoa-herligheters evige eksistens eller til dens langvarighet og til den borgerlige stat. Det blir ikke et forsøk på å stemme kvinnene fredelig med reformer og avspore dem fra den revolusjonære kampens vei. Det dreier seg slettes ikke om noe slikt eller om annet sosialdemokratisk bedrageri av samme kaliber.... Retningslinjene (for kvinnearbeidet, vår anm.) må understrekes sterkt. At en kvinnefrigjøring i virkelig forstand bare er mulig under kommunismen. Det må legges sterk vekt på den uløselige sammenheng mellom kvinnens sosiale og rent menneskelige stilling og det private eie av produksjonsmidlene. Dermed trekkes de det opp en skarp og alltid synlig linje mot "kvinnerettets" makeriet. Dermed får vi også lagt grunnlaget for å oppfatte kvinnespørsmålet som en del av det sosiale spørsmål, arbeider-

spørsmålet og å knytte det fast sammen med den proletariske klassekamp og revolusjonen." (fra Zetkins samtaler med Lenin)

NKP ---

Det ble åpent innrømmet at hele partiet hadde gjort opportunistiske feil, men grunnlaget for disse feil ble søkt i det annet sentrums politikk uten at årsakene til at en slik politikk kunne slå gjennom ble analysert. Det helt grunnleggende spørsmålet om NKPs klasse-sammensetning og den sterke småborgerlige innflytelsen i hele partiet ble overhodet ikke tatt opp. I resolusjonen fra det ekstraordinære landsmøtet ble kampen for å styrke partiets massearbeid satt i forgrunnen, mens den ideologiske skolering derimot ble behandlet på en overflatisk måte. Selv om også resolusjonen uttaler nødvendigheten av et omfattende studiearbeid i marxismen-leninismen, ble det ikke gitt noen anvisninger om hva slags studier som måtte prioriteres og hvordan de skulle gjennomføres. På denne måten ble dette bare et slag i luften, og systematiske studier ble ikke gjennomført. For et kommunistisk parti hadde hovedoppgaven i en slik situasjon som den NKP befant seg i, vært å prioritere den politiske kampen gjennom studier i marxismen-leninismen, og gjennom kritisk gransking av hele partiets politikk finne fram til de grunnleggende årsaker til dets utvikling. I stedet for å ta opp kampen på en slik dialektisk måte ble hovedspørsmålet redusert til å dreie seg om en kamp mot en fraksjon hvis politikk hele sentralstyret i realiteten var ansvarlig for, og tidligere fullt ut hadde godkjent.

Det må fastslås at kampen innenfor NKP på dette tidspunkt var en kamp mellom to revisjonistiske retninger. Hvorvidt den ene retningen førte en mer revisjonistisk politikk enn den andre, er i denne sammenheng nokså uinteressant. Striden dreide seg i hovedsak om formen på den politikken som ble ført, og ikke om det reelle innholdet.

Vi skal her ta noen eksempler som klart illustrerer dette. Løvliens retning angrep Furubotn-fløyens nasjonale politikk og kalte den med rette for borgerlig-nasjonalistisk. Når de imidlertid skal beskrive sin egen nasjonale politikk i forhold til USA-imperialismen i forbindelse med Norges medlemskap i NATO, likestiller de innholdet i NATO-medlemskapet med den tyske okkupasjonen av Norge. Om dette sier Emil Løvlien i sin beretning på NKPs ekstraordinære landsmøte: "I dag står vi overfor den fare at en annen fremmed makt trenger inn i landet. Kanskje ikke nøyaktig på samme måte, for måten, metodene, varierer alltid. Men de nye fremmede undertrykkerne har de samme mål som Hitler med sin sinnsvake drøm om verdensherredømmet. Og følgene for arbeidsfolket hvis disse mål blir en realitet blir de samme. Men det som i dag er det egenartede, er at den norske kapitalistklasse og lederne for det norske sosialdemokrati i langt større omfang enn forrige gang selger seg til den fremmede makt, samarbeider med den, er med på å ødelegge selvstendigheten og aktivt medvirker til at den fremmede makt, økonomisk, politisk, ideologisk og militært skal kunne underlegge seg landet. Derfor må vi føre kampen for selvstendigheten som det arbeidende folkets kamp, denne kampen blir en del av klassekampen og underordnet klassekampen. Det blir en kamp arbeidsfolket må føre såvel mot de fremmede krefter, den amerikanske storkapitalen, som mot den norske kapitalisme og dens høyresosialdemokratiske lakeier som forråder selvstendigheten til den amerikanske storkapitalen. Slik må vi stille spørsmålet om kampen for suvereniteten."

Denne holdningen til det nasjonale spørsmål skiller seg bare i form og ikke i innhold fra Furubotn-fløyens synspunkter. Denne tilsynelatende "anti-kapitalistiske" vurderingen av det nasjonale spørsmål unngår også det viktige hovedspørsmålet om å sette kampen mot det egne borgerskapet i brennpunktet. Ved å sammenlikne den tyske imperialismens angrep på Norge med USA-imperialismens NATO-politikk, gjør man seg skyldig i den kardinalfeil å sidestille imperialistiske land som har motsatte økonomiske interesser med imperialistiske land med fellesinteresser. Den tyske imperialismen sto i en økonomisk, politisk,

og militær motsetning til den engelske imperialismen, som Norge var sterkt knyttet til. Da Tyskland gikk til okkupasjon av Norge, betydde det at den norske imperialismen og det norske borgerskapet ble midlertidig undertrykt av motsatte kapitalinteresser. Det betydde videre at den norske nasjonen, som sto på kapitalismens grunn, ble fratatt sin nasjonale selvstendighet, og administrert av representanter for den tyske imperialismen. Kampoppgaven for det norske borgerskapet ble dermed å gjenvinne sin nasjonale selvstendighet og sin selvbestemmelsesrett over kapitalismens utvikling.

En slik situasjon må arbeiderklassen under ledelse av sitt kommunistiske parti bruke til å reise kampen både mot den utenlandske okkupasjonen og mot sitt eget borgerskap. Perspektivet for denne kampen må være frigjøring både fra innenlandsk og utenlandsk kapitalisme, gjennom den sosialistiske revolusjonen og opprettelsen av proletariatets diktatur. Bare på denne måten kan arbeiderklassen konstituere seg som nasjon slik Marx sier, og først da har den sikret klasseens egen selvstendighet og kan stille opp i rekken av sosialistiske nasjoner. Slik skulle NKP ha stilt oppgaven under krigen.

Situasjonen etter krigen med USA-imperialismens økende innflytelse i Norge var imidlertid en helt annen. Nå var det ikke snakk om en utenlandsk okkupasjon som skulle underlegge seg landet, men derimot om en imperialistisk stormakt som det norske borgerskapet hadde felles økonomiske, politiske og militære interesser med. For å utvikle Norge videre som en del av det imperialistiske verdenssystemet og for å befeste utbyttingen av arbeiderklassen i Norge, samt å øke innflytelsen og utbyttingen over landegrensene, inngikk det norske borgerskapet frivillig militære og økonomiske overenskomster med USA-imperialismen. Som vi ser, var det ikke snakk om noen nasjonal undertrykkelse, men om frivillig inngåtte avtaler som borgerskapet i Norge inngikk, fordi dette var en betingelse for å øke profitten og opprettholde deres stilling som nasjonens bærende kraft. Den rene, selvstendige borgerstat er i imperialismens epoke en saga blott, fordi konsentrasjonen av kapital over åndegrensene har sprengt de gamle nasjonale grenser, og nødvendiggjort større enheter av land, som slutter seg sammen i blokker med front både mot de sosialistiske land og mot motstridende imperialistiske blokker.

A kjempe for nasjonal selvstendighet uten å sikte mot å sprengte rammen for hele borgerskapets hegemoni betyr å spre farlige illusjoner i arbeiderklassen. A framstille det som om det norske borgerskapet solgte landet til en fremmed makt, og å snakke om å føre kampen for selvstendighet som det arbeidende folkets kamp, slik Løvlien gjorde, vitner bare om det samme nasjonalistiske virrvarr og den samme fornektelse av marxismens syn på det nasjonale spørsmål som

det annet sentrum hadde gjort seg skyldig i. Samme innhold, bare forskjellig form.

Det samme gjelder spørsmålet om "den fredelige overgang til sosialismen". Om dette sier resolusjonen fra NKPs ekstraordinære landsmøte følgende: "I spørsmålet om maktkampen førte Peder Furubotn og hans tilhengere en politikk som bygget på en opportunistisk, en sosialdemokratisk utlegging av teorien om "den fredelige overgang til sosialismen", en fornektelse av at arbeiderklassen sammen med sine forbundsfeller bare kan erobre makten gjennom skjerpet klassekamp."

Som vi ser er det her bare en nyanse mellom Løvlien-fløyens og det annet sentrums syn. Rent bortsett fra at Furubotn-fløyen i siste fase av maktkampen neppe nektet for at erobringen av makten ville føre til skjerpet klassekamp, er jo ikke eventuelle divergenser på dette området noen skillelinje mellom et sosialdemokratisk og et kommunistisk synspunkt. Hele teorien om den fredelige overgangen til sosialismen er jo en sosialdemokratisk teori, som på alle områder strider mot marxismen-leninismen. A henge på halen om "skjerpet klassekamp" er bare et usedvanlig klosset forsøk på å tildekke det reformistiske innholdet i teorien. Det som står fast er at begge fløyer innen NKP helt fra 1945 klart og entydig bekjente seg til den fredelige overgangen til sosialismen, og fornektet proletariatets diktatur.

Slik kan man ta punkt for punkt som overalt viser at det prinsipielle innholdet i begge parters politikk var det samme. I siste fase av maktkampen forsøkte også begge parter å tildekke sitt revisjonistiske syn i "venstre"-fraser, og de konkurrerte om å "påvise" det reformistiske og sosialdemokratiske innhold i den andre partens syn. Dette ble selvfølgelig gjort for å forsøke å stå fram for partimedlemmene som bærere av den kommunistiske kontinuitetens og de "riktige" teorier.

For øvrig var det et typisk trekk ved denne partistriden at de vanlige medlemmer i NKP i svært liten grad engasjerte seg i den. Dette har opplagt sammenheng med at begge fløyer ikke la noen vekt på å utvikle medlemmene i politisk retning. Når striden så utviklet seg i sin fulle bredde, medførte dette stor grad av forvirring i grunnorganisasjonene, med den følgen at mange av partimedlemmene gikk i passivitet, eller meldte seg ut av partiet. På grunn av manglende skolering hadde ikke flertallet av NKPs medlemmer noen mulighet til å ta politisk stilling til den striden som raste i de ledende organer, eller til å avsløre det revisjonistiske innholdet i begge parters politikk. Dette resulterte i at det store flertallet av NKPs medlemmer som så ofte før fulgte partilinjene, og sluttet opp om den seirende parten. Furubotn-fløyen ble resolutt rensket ut av partiet, og Løvliens retning kunne stå fram som "det kommunistiske partiet".

LES OGSÅ

RØDEFANE

Teoretisk tidsskrift for

KOMMUNISTISK ARBEIDERFORBUND

Postboks 2863. Kampen. Oslo 5

SJØLBERGING?

GNISTEN

Det kommunistiske standpunktet til prinsippet om økonomisk utvikling etter sjølvbergingslinja må nødvendigvis bli helt annerledes enn det standpunkt talsmenn for småborgerskapet har.

Mens småborgerskapets representanter nøyer seg med å konstatere at kravet om nasjonal sjølvbergning uttrykker småborgerskapets klasseinteresser, og krangler om hvordan sjølvbergingslinja skal tillempes for at den mest effektivt skal tilfredsstille småborgerskapets behov, så må kommunistene nå reise spørsmålet om hvilke politiske og økonomiske konsekvenser det har for arbeiderklassen å gå inn for nasjonal sjølvbergning i dag.

Svaret på det spørsmålet ligger i Lenins analyse av imperialismen, kapitalens verdenssystem - et system som integrerer også den småborgerlige vareproduksjonen i verdensmarkedet. Konkurransen på verdensmarkedet fører imidlertid til økonomisk ruin for småborgerne og de mindre kapitalistene, som bare kan kjempe mot ei slik utvikling ved å kreve avskjerming av sin egen virksomhet fra verdensmarkedet. Småborgerskapets anti-imperialisme setter derfor nasjonalstaten opp mot imperialismen, og prøver å beskytte sin eiendom bak nasjonens grenser, hvor produktivkraftene skal bygges etter prinsippet om nasjonal sjølvbergning.

Hensikten er naturligvis å hindre at konkurransen fra verdensmarkedet skal presse prisnivået ned og produktiviteten opp; m.a.o. å monopolisere det nasjonale markedet for en bestemt gruppe produsenter. Hva dette innebærer med hensyn til prisnivået uttrykkes i følgende overskrift fra et av de siste numre av Bondebladet: "Bedre sjølvforsyning får vi ikke gratis." Lenger nede får vi vite at "Maten vil bli relativt dyrere, og færre blir stilt til disposisjon for arbeid i oljevirksomhet, industri og tjenesteyting." Fra før av har vi i mente en førstesideoverskrift i Nationen, der det hevdes at det er "økonomisk riktig å heve matvareprisene."

Det kan være på sin plass å min-

HEISMONTØRENE...

munner ut i "demonstrasjonsstreiker", slik AKP og SV gjør, i stedet for å peke klart på hva som må være den riktige veien, er småborgerlig redsel for å "løfte pekefingeren" overfor arbeiderne og rendyrket reformisme.

Kommunistenes linje er altså klar. Vi støtter konkrete aksjoner mot bruk av tvungen voldgift i aktuelle konflikter - og vi viser prinsipielt til f.eks. heismontørenes framgangsmåte med å sette lovverket til side.

STUDIER -

Den politiske økonomi utgjør selve grunnlaget for forståelsen av marxismen-leninismen og den historiske materialisme. Den er derfor viet tre kvelder i KULs innførende studiering. De andre emnene er: den historiske materialisme, Lenins parti- og statsteori, klasser og grupper i det borgerlige samfunn, monopolkapital og imperialisme.

For nærmere opplysninger eller påmelding, kontakt oss på en av våre stands, snakk med en av instituttkontaktene eller henvend deg til

Kommunistisk Universitetslag,
Filosofisk institutt
Blindern
Oslo 3

ne om at de europeiske arbeiderpartiene opprinnelig hadde frihandel for matvarer på programmet, fordi dette ville presse prisnivået ned på arbeiderklassens viktigste lønnsvare - maten. Et slikt krav er naturligvis ikke aktuelt i dag, når verdensmarkedet forlengst er monopolisert og prisnivået kontrollert av handelsmonopolene.

Poenget her er å peke på hvilke konsekvenser det har for arbeiderklassens reallønn å kreve at produktivkraftene skal bygges etter prinsippet om nasjonal sjølvbergning i kapitalistiske land som Norge.

Imidlertid kan kriser på det imperialistiske verdensmarkedet gjøre det tvingende nødvendig å øke den nasjonale sjølvbergninga mht. viktige vareslag. I så fall vil det høyst sannsynlig forverre arbeiderklassens stilling. Under siste krig så vi hvordan bøndene kunne berike seg i kraft av knappheten på matvarer, og hvorledes arbeiderklassens levestandard ble presset ned.

Med bakgrunn i slike erfaringer er det endel som trekker den helt forkastelige konklusjonen at arbeiderklassens interesser ligger i å forsvare eksistensen av et imperialistisk verdensmarked, ettersom endel varer da vil være billigere enn dersom de framstilles av produsentene innafor landets grenser. En slik tankegang forutsetter at nasjonalstaten er det eneste alternativ til imperialismen. Den proletære anti-imperialisme setter imidlertid en proletarisk internasjonalisme i stedet, og arbeiderklassens objektive interesse ligger i å erstatte den imperialistiske arbeidsdelinga med en rasjonell sosialistisk arbeidsdeling med det formål å sjølvberge verden som helhet med minst mulig forbruk av menneskelig arbeid. Det innebærer at vi anerkjenner at imperialismen er et historisk framsteg i forhold til den nasjonale kapitalismen, ettersom den bryter ned nasjonale skranker og motsetninger og setter klassemotsetninger i stedet.

Vi deler fullt ut det syn Marx og Engels la fram i Det kommunistiske manifestet, der det heter:

"Borgerskapet har gitt produksjonen og konsumpsjonen en kosmopolitisk karakter gjennom sin utbytting av verdensmarkedet. Det har til de reaksjonæres store sorg revet det nasjonale fotfestet vekk under industrien. De urgamle nasjonale industrier er blitt ødelagt og ødelegges daglig. De fortrennes av nye industrier som det blir et livsspørsmål for alle siviliserte nasjoner å innføre: industrier som ikke lenger bearbeider innenlandske råstoffer, men råstoffer som tilhører de fjerneste strøk. Disse industriens produkter forbrukes ikke bare i landet sjølv, men i alle verdensdeler. (I stedet for de gamle behov, som ble dekket ved landets egen produksjon, framtrer nye som krever produkter fra de fjerneste land og klima for å tilfredsstilles.) I stedet for den gamle, lokale og nasjonale, karrige sjølvforsyning og avsondring kommer et allsidig samkvem, en allsidig innbyrdes avhengighet mellom nasjonene."

Samtidig produserer borgerskapet en arbeiderklasse som er internasjonal, og gjør det til en fullkommen sannhet at arbeiderklassen ikke har noe fedreland, men bare kan frigjøre seg ved å nedkjempe kapitalismen i alle land.

Det betyr ikke at arbeiderklassen bare skal gjennomføre nasjonale sosialistiske revolusjoner dersom

verdensrevolusjonen står på dagsordenen. Tvert om er proletariatets kamp mot borgerskapet til å begynne med alltid en nasjonal kamp med sikte på å opprette en proletarisk statsmakt i hvert enkelt land. Men det betyr at prinsippet om nasjonal sjølvbergning ikke kan legges til grunn for bygginga av produktivkraftene i industriland som har gjennomført sosialistiske revolusjoner. Bare for å forsvare revolusjonen mot ytre press fra en imperialistisk omverden vil det være aktuelt å tillemppe ei sjølvbergingslinje i den grad det blir nødvendig. Og etterhvert som proletariatet sitter med statsmakta i stadig flere land vil spørsmålet om nasjonal sjølvbergning avløses av spørsmålet om å utvikle en plan for å sjølvberge verden som helhet på en fornuftig måte.

Helt annerledes stiller imidlertid spørsmålet seg for ikke-industrialiserte land som gjennomfører nasjonale frigjøringsrevolusjoner som en del av den sosialistiske revolusjonen. Som erfaringene fra Kina helt klart har vist, så kan disse landene bare ha framgang i å bygge opp industri og landbruk ved å skjerme av det nasjonale næringslivet fra det imperialistiske verdensmarkedet. I disse landene vil derfor kravet om nasjonal sjølvbergning uttrykke arbeiderklassens interesser, ettersom problemet for disse landene er at de mangler produktivkraften så å si i det hele tatt. I den tredje verden er derfor nasjonalismen historisk progressiv og står på ingen måte i motsetning til den proletariske internasjonalismen.

Kommunistene kan i Norge i dag ikke støtte kravet om en økonomisk utvikling etter prinsippet om nasjonal sjølvbergning, verken som dagskrav eller som allmen strategi for bygginga av produktivkraftene i industriland under sosialismen. Arbeiderklassens interesse ligger i å erstatte den gamle karrige sjølvforsyning og avsondring med en internasjonal sosialistisk arbeidsdeling. Arbeiderklassen kjemper derfor mot imperialismen ved å kreve at det imperialistiske verdensmarkedet skal erstattes av en sosialistisk plan for allsidig utnytting av verdens ressurser med sikte på å tilfredsstille arbeidsfolks behov i alle land. Kommunistene tar derfor avstand fra en politikk som sikter mot å vende tilbake til den nasjonale industriens epoke, og ser dette siste kravet som i hovedsak et uttrykk for småborgerskapets klasseinteresser.

Arbeiderklassen kan bare frigjøre seg ved å nedkjempe borgerskapet i alle land, og kan ikke forsvare sine interesser bak stengte grenser.

FOR 15 KRONER KAN DU FA KJØPT 3 ÅRGANGER AV

RØDE FANE

(1969 - 1970 - 1971, i alt 14 nummer)

BESTILLINGER SENDES:

RØDE FANE, POSTBOKS 2863, KAMPEN, OSLO 5.